

KARYS

Kaina 30 ct.

Nr. 49

Miške

A. Karys

Suomijos kariuomenė mūsų kariškoje spaudoje

Žemiau skelbiama bibliografija straipsnių ir stambesnių žinelių apie Suomijos kariuomenę, įdėtų „Karyje“, „Karde“ ir „Mūsų Žinyne“ nuo 1919 metų iki 1935 m. gruodžio mėn.

KARYBA

Paslankusis gynimas. Mūsų Žinynas 1934, XXVII t., 481 — 482 p.

St., Vt. Apsaugos klausimas. Mūsų Žinynas 1927 XII t., 86—90 p.

Suomių pažiūros į kautynes giriose. Kardas 1932, 18—19 p.

KARIUOMENĖS ORGANIZACIJA

A. kpt. Suomių kariuomenės organizacijos projektas. Mūsų Žinynas 1930, XVIII t., 219—220 p.

Artimiausi krašto apsaugos ministerijos darbai. Mūsų Žinynas 1929, XVI t., 66—67 p.

D., A. Su kuo suomiai mano kariauti ir ko trūksta jų kariuomenėje. Karys 1925, 386—387 p.

Dilya, A. Karininkų sudėtis. Mūsų Žinynas 1924, VII t., 498—499 p.

Dilya, A. Suomija. Mūsų Žinynas 1925, VIII t., 566—569 p.

Ekonominės apsaugos taryba. Mūsų Žinynas 1930, XVIII t., 137 p.

Jummerus, H. prof. Suomija ir Lietuva. Karys 1934, 1024—1025 p.

Karių algos. Kardas 1925, Nr. 8, 18 p.

Karo prievolės įstatymas Suomijoje. Mūsų Žinynas 1925, VIII t., 179—180 p.

K. B. Suomių kariuomenė. Kariškių Žodis 1919, 104—105, 111—113 p.

Naujas karo tarnybos įstatymas. Mūsų Žinynas 1932, XXIII t., 64 p.

Oesch, L. gen. maj. Suomijos kariuomenės kūrimas ir dabartinė jos organizacija. Karys 1934, 1030—1034.

P. B., Suomių kariuomenės reorganizacija. Mūsų Žinynas 1927, XIII t., 88 p.

P., Br. Karininkų komplektavimas. Mūsų Žinynas 1932, XXII t., 386 p.

R-as, A. Iš karininkų korpo statistikos. Mūsų Žinynas 1927, XII t., 90—91 p.

Suomiai nepatenkinti karininkų sudėtimi. Kardas 1925, Nr. 7, 14—15 p.

Suomijos „Baltosios Rožės“ ordinas. Kardas 1925, Nr. 12, 11 p.

Suomijos kariuomenė. (Versta iš suomių kalbos). Mūsų Žinynas 1927, XIII t., 298—302 p.

Suomių kariuomenė. Karys 1924, 409—410 p.

Tiivola, R. Suomijos moterų vaidmuo krašto gynime. Karys 1934, 1057—1058 p.

Vilutis, kpt. Suomių ginkluotos jėgos. Karys 1932, 729 p.

KARIŠKASIS PARENGIMAS, ŠAULIAI

Iš šaulių gyvenimo. Mūsų Žinynas 1925, X t., 492—493 p.

Iš šidskoro gyvenimo. Mūsų Žinynas 1929, XVII t., 51 p.

Lotta Šviard. Kardas 1930, 126 p.

Suomijos šaulių korpusas. Mūsų Žinynas 1925, IX t., 324—326 p.

Suomių šauliai (Skyddskär). Karys 1923, 108—109, 118—119 p.

Suomių tautiškos gvardijos organizacija. Mūsų Žinynas 1926, XI t., 300—301 p.

S. V., Suomių šidskoras. Mūsų Žinynas 1924, VI t., 644—646 p.

Šaulių organizacija. Kardas 1925, Nr. 17, 15—16 p.

U., A. Suomių tautos pastangos gyventojams kariškai paruošti. Kardas 1927, 305—306 p.

V-tis kpt. Šidskoristų kariškas parengimas. Kardas 1931, 116—117 p.

V-tis kpt. Šidskoristų kariškas parengimas. Mūsų Žinynas 1930, XVIII t., 65—66 p.

KARIUOMENĖS MOKYMAS

L-skis, J. Sportas ir gimnastika suomių kariuomenėje. Mūsų Žinynas 1926, XI t., 303 p.

Palmroth, R.W. ltn. Sportas Suomijos kariuomenėje. Karys 1934, 1062—1063 p.

Sportas ir gimnastika tautiškos gvardijos organizacijose. Mūsų Žinynas 1926, XI t., 301—303 p.

Tarpininkų tarnyba suomių kariuomenėje. Kardas 1929, 83—84 p.

Viljanen, T. V. kpt. Suomių kariuomenės mokymas. Karys 1934, 1035—1036 p.

Žiemos mokymas suomių kariuomenėje. Kardas 1929, 116—117 p.

TECHNIKOS DALYS

Civilių automobilių pagelba kariuomenei. Mūsų Žinynas 1929, XVI, 124—125 p.

Inžinerijos karininkų parengimas. Kardas 1930, 139 p.

Pirmasis krašto apsaugos automobilių būrys. Mūsų Žinynas 1929, XVII t., 50 p.

P-lis, Br. Dviratininkų dalys. Mūsų Žinynas 1932, XXII t., 313 p.

AVIACIJA, PRIEŠLĖKTUVINĖ APSAUGA

Aviacija ir priešlėktuvinė apsauga. Mūsų Žinynas 1927, XII t., 377—378 p.

Oro atakos demonstravimas. Kardas 1928, 207 p.

Oro laivynas. Mūsų Žinynas 1924, VII t., 499—500 p.

Priešdujinės apsaugos sąjunga. Kardas 1931, 47 p.

Priešlėktuvinės apsaugos lyga. Kardas 1931, 31 p.

MOKYMO ĮSTAIGOS

Blässar, T. kpt. Suomijos kadetų mokykla. Karys 1934, 1037 p.

Kursai gydytojams. Mūsų Žinynas 1926, XI t., 506 p.

Lindgren, J. ats. ltn. Kaip parengiami Suomių atsargos karininkai. Karys 1934, 1041—1043 p.

Mäkelä, K. kpt. Aukštoji Suomijos karo mokykla. Karys 1934, 1040 p.

Pirma karo akademijos laida. Mūsų Žinynas 1926, XI t., 506 p.

P. J. Karo mokyklos. Mūsų Žinynas 1926, XI t., 133 p.

ŠVIETIMO IR KULTŪROS REIKALAI

Ar. Karo bibliotekos. Mūsų Žinynas 1925, IX t., 566 p.

Balčiūnas, J. Gražus ir įdomus suomių leidinys apie Lietuvą ir jos kariuomenę. Karys 1935, 548 p.

Karo spauda. Mūsų Žinynas 1925, VIII t., 383—384 p.

Kultūros švietimo darbas suomių kariuomenėje. Mūsų Žinynas 1930, XVIII t., 381 p.

Pabaltijo valstybių karininkai Lietuvoje. Mūsų Žinynas 1924, VII t., 126—128 p.

Sabaliauskas, A. kun. kapel. Svečiuose pas suomių karinius. Karys 1935, 282—283 p.

„Suomen Sotilas“ Lietuvai. Karys 1935, 231—232 p.

Veikimas karo mokslo srityje. Mūsų Žinynas 1929, XVII t., 115 p.

LAIVYNAS

Erenšeldo perkasas. Mūsų Žinynas 1925, VIII t., 385—386 p.

Jūrininkų komplektavimo pakeitimas. Mūsų Žinynas 1925, IX t., 565—566 p.

Jūrų apsauga. Mūsų Žinynas 1925, IX t., 131—135 p.

Jūrų laivynas. Mūsų Žinynas 1929, XVII t., 114—115 p.

Krašto apsaugos ministerijos valdymo taikos metu reorganizavimo projektas. Mūsų Žinynas 1930, XIX t., 245—246 p.

Laivynas. Mūsų Žinynas 1924, VI t., 646—647 p.

(Pabaigą žiūrėk viršelio 3 pusl.)

Leidžia Kar. Štabo Sp. ir Švt. Skyrius

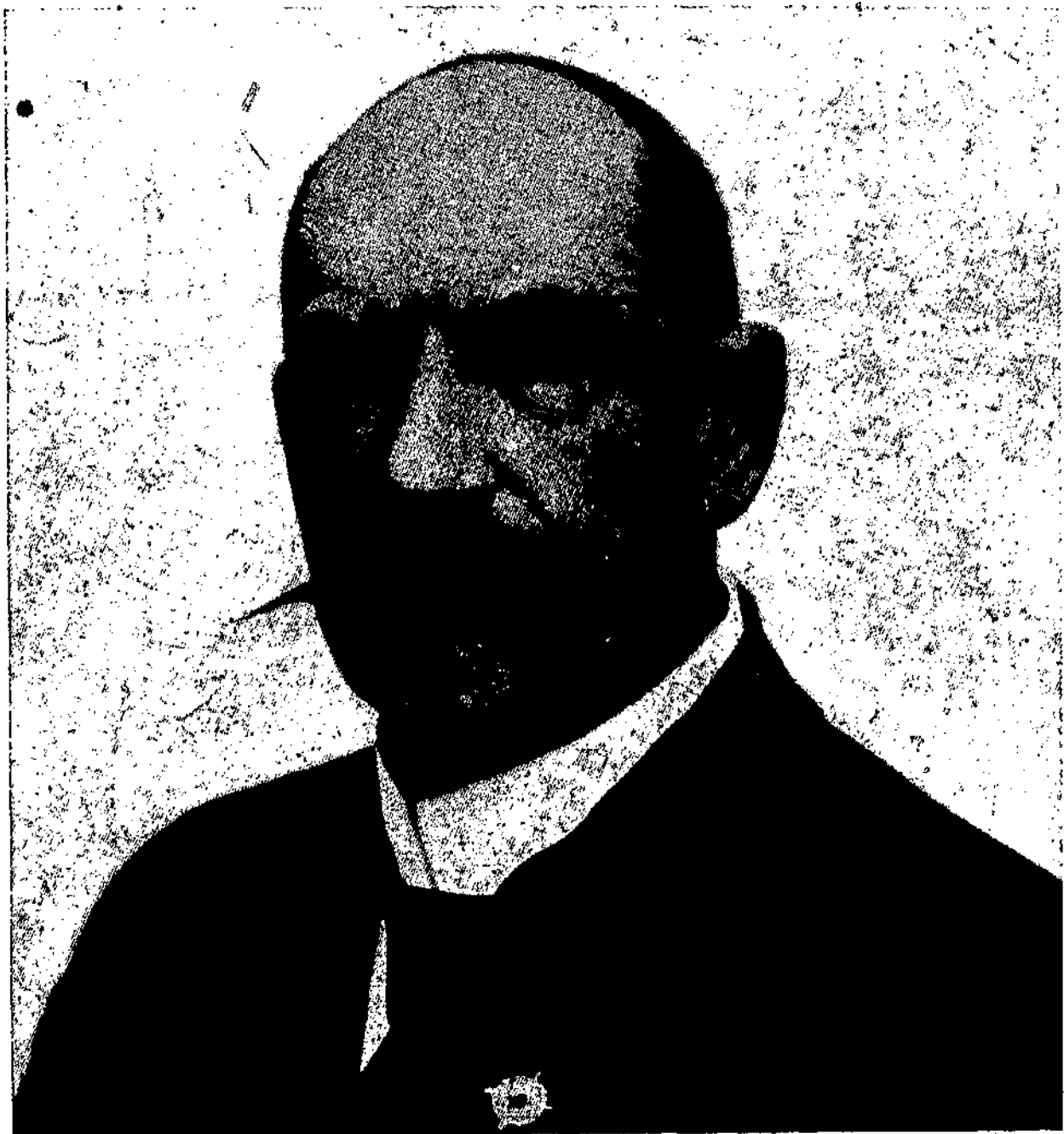
Redaktorius kpt. Jakštas

SKELBIMŲ KAINA pagal susitarimą. **Adresas:** Kaunas, Nepriklausomybės aikštė, „Karys“. **Telef.:** per Kar. Štabą 56 nr. **KAINA:** visiems metams 8 lt., 6 mėn. 4 lt., 3 mėn. 2 lt., 1 mėn. 1 lt. Užsieny, be Vokietijos, Latvijos ir Estijos, dvigubai.

„Spindulio“ B-vės spaustuvė Kaune.

NEPRIKLAUSOMOJI SUOMIJA

Suomiai pirmieji iš Pabaltijo tautų pasiskelbė nepriklausomais. Tai atsitiko 1917 m. gruodžio 6 d. Baigiantis didžiajam karui, daugely kariavusiųjų valstybių kilo įvairių sąmyšių ir revoliucijų, kurios nevienai vergavusių tautų atnešė laisvę, — jų tarpe ir Suomijai. Nors nuvertus Rusijos caro valdžią ir paėmus ją į savo rankas Kerenskiui, jis pagrasė suomiams, išgirdęs apie jų atsiskyrimą nuo Rusijos, auto-

Suomijos respublikos prezidentas P. E. Svinhufvud

nomiją atimti, sakydamas, kad Rusija turinti dar pakankamai patrankų sudrausti jos vienybės ardytojams.

Bet toji šiaurės tauta nepabūgo grasinimų ir pirmoji stojo į nelygią kovą su savo priešu ir gilios tėvynės meilės vedama išsikovojo sau nepriklausomybę.

Griuvus Rusijos imperijai, pasklido įvairios revoliucinės idėjos ir įvairūs tų idėjų vykdytojai, kurie pradėjo suktis lizdą ir Suomijoje. Suomijos nepriklausomybės kūrėjams teko organizuoti krašto apsaugą nuo gresiančio pavojaus. O pavojus buvo gana didelis, nes daugelis sugundytų Suomijos piliečių perėjo į maištininkų pusę, pakeldami ginklą prieš savo valstybę. Išoriniam priešui buvo puikiausia proga pasinaudoti nesantaika, bet šioje lemiamoje valan-

doje gen. Mannerheimas ėmė organizuoti savo kariuomenę, kuri pastojė kelią neprašytiems svečiams. Prasidėjo karas su kraštą užplūdusių bolševikų būriais. Po atkaklių kautynių pavyko priešą įveikti. Tada prasidėjo intensyvus kūrybinis darbas. Buvo organizuojama krašto apsauga, kurios pamatas buvo vadinamieji „jėgeriai“ (šauliai) — Suomijos savanoriai, jau išėję karo mokslus Vokietijoje. Pirmosios Suomijos kariškos organizacijos buvo vadinamos ugniagesių vardu, o tik paskui apsaugos būriais. Nepraėjus ir 2 mėn. po nepriklausomybės paskelbimo, šiems apsaugos būriams teko kovoti su savo priešais, kuriuos po sunkių kautynių nugalėjo. Po šio karo prapiedrėjo šaltosios šiaurės padangė. Valstybės vairą paėmė į savo tvirtas rankas senas Suomijos nepriklausomybės kovotojas dabartinis prezidentas Svinhufvud'as regento teisėmis.

Suomija, būdama daugiausia pažengusi visose gyvenimo srityse, negu kitos Pabaltijo tautos, greit sugebėjo susitvarkyti, nors iš pradžių ir svyravo, kurią pasirinkti valdymosi formą — ar respubliką, ar monarchiją. Pasirinko monarchiją. Kvietėsi karalių, kuriuo buvo numatytas Hessen'o kunigaikštis Friedrich Karl. Bet karui pasibaigus Vokietijos nenaudai, o be to, kilus revoliucijai pačioje Vokietijoje, karaliaus nebereikėjo. Tuo būdu Suomija tapo demokratinė respublika.

Ji pasidarė net per daug „demokratiška“ respublika, kurioje komunistinis gaivalas buvo jau giliai įleidęs savo šaknis. Bet 1930 m. griežtai pasipriešino vadinamieji lapujiečiai. Pats lappua pavadinimas yra kilęs iš to paties vardo miesto, kuris yra pasižymėjęs kovoje dėl Suomijos laisvės. Jau 1808 m. išėjo pirmasis suomių pulkas iš šio miesto prieš rusus. Lappua buvo Suomijos tautinio judėjimo centras, iš kurio ir 1930 m. lapujiečiai padarė žygį į Helsinkį, reikalaudami vyriausybės sudrausti pragaištingąjį komunistų veikimą.

Vyriausybei nesiimant griežtų priemonių prieš nepageidaujamus gaivalus, iniciatyvą pasiėmė patys ūkininkai, vadovaujami Kosolos ir Walleniaus. Lapujiečių judėjimo vadas Kosola, didelis kovotojas dėl Suomijos nepriklausomybės, ilgai kalbėjęs dėlto svarbiuose Špaleruoja tvirtovės mūruose, paskelbė griežtą kovą komunistams, siekdamas visiškai jų įtakos panaikinimo. Lapujiečių judėjimas pasiekė aukščiausio taško 1930 m. liepos 7 d., kai 12.000 lapujiečių ūkininkų padarė demonstracinį žygį į Helsinkį. Po šio lapujiečių judėjimo valdžią paėmė į savo rankas tautinės krypties žmonės.

Ats. j. ltn. Indreika

Suomen Tasavalta

Suomija

Suomijos valstybės teritorija sudaro 388.279 km² žemės plotą, t. y. bemaž tiek pat, kiek turi Lenkija su okupuotomis lietuvių, gudų ir ukrainiečių sritimis. Suomija yra pusiausalyje prie Baltijos jūros. Šiaurėje Suomija turi bendrą sieną su Švedija ir Norvegija, šiaurės rytuose valdo Šiaurės vandenyno Murmano pajūrį, rytuose ir pietų rytuose turi bendras sienas su Rusija.

Suomijos kariuomenės vadas gen. H. Oesterman

Žemės paviršius kalnuotas; krašte labai daug ežerų; jų priskaitoma iki 35.000. Ežerai sudaro 11,7% viso Suomijos ploto.

Krašto klimatas gan šaltas, nors vandenyno artumas ir ežerai kiek sušvelnina klimatą.

Žemė prasta. Ariamos žemės vos 8,4%. Iki 60% Suomijos paviršiaus užima miškai. Daug durpynų.

Gyventojų skaičiumi Suomija tarp Pabaltijo valstybių turi pirmą vietą. Ji turi 3.667.000 gyventojų (Lietuvoje 2.451.000, Latvijoje — 1.931.000, Estijoje 1.125.000). Gyvena skystai, vidutiniškai tik 9 žmonių 1 km². Gyventojų dauguma suomiai, arti 10% — švedų, rusų tik 0,13%, vokiečių vos 0,07%. Šiaurės Suomijoje gyvena dar apie 1600 klajoklių — laparių. Svarbiausieji miestai: sostinė — Helsinkis turi 227.000 gyventojų, uostas Turku — 64.000 žm., Tampere (pramonės centras — 54.000, tiek pat turi ir Viipuri (uostas).

Suomija verčiasi miškų ūkiu, medžio dirbimu. Nors žemė nederlinga, $\frac{2}{3}$ gyventojų verčiasi žemės ūkiu; gerai išplėsta pienininkystė. Ties Ladogos ežeru ir Kuopio miestu yra geležies ir vario kasyklų.

Krašte daug geležinkelio, arti 5.200 km, numatoma pastatyti dar arti 20.000 km. Be to, labai geras plentų ir perkasų tinklas. Plentai ir vieškeliai tinka autotransportui, todėl Suomijoje laikoma arti 35.000 automobilių.

Respublikos priešakyje stovi prezidentas P. E. Svinhufvud. Prezidentas sušaukia ir paleidžia seimą, skiria ministerius ir aukštesnius valdininkus. Jis yra vyriausias ginkluotųjų jėgų vadas.

Kariuomenėje taikos metu tarnauja 1.605 karininkai ir 25.924 puskarininkiai ir kareiviai, karo laivynas — 484 karininkai ir 4.101 jūrininkas, iš viso arti 32.000 karių. Labai stipri šaulių sąjunga, ji turi arti 100.000 rikių. Šauliai turi ir savo pakrančių apsaugos laivyną. Be to, dar yra pasienių apsaugos korpusas. Karui kilus, Suomija galės išstatyti iki 250.000 kovotojų.

Krašte veikia visuotinio mokymo įstatymas, mokyklų tinkle skaitoma arti 9200 mokyklų, iš jų 6 aukštosios ir 190 aukštesniųjų. Mokinių arti 503.000, arba 14% visų gyventojų. Savivaldybių ir valstybės lėšomis laikomi keli šimtai viešųjų bibliotekų, iš kurių kiekvienas pilietis gali imtis sau knygų.

Suomija ilgą laiką buvo švedų valdoma. XVIII amž. po karų su švedais Suomija atiteko Rusijai. Rusijos imperijos sudėtyje Suomija buvo laikoma autonomiška didžiąja kunigaikštyste, turėjo savo seimą,

Lietuvos garbės konsulas Helsinkyje dr. R. Oeller

administraciją, pinigus ir net kariuomenę. Tačiau XIX amž. gale Rusijos vyriausybė pradėjo varyti Suomijoje rusifikacijos politiką. Bet suomių tautinio atgijimo jau nebegalima buvo užslopinti. Kilus 1917 m. revoliucijai, Suomija atsiskyrė nuo Rusijos ir paskelbė savo valstybę nepriklausomą. Po 1917—1918 m. karo tarp tautiškosios kariuomenės, palaikomos vokiečių desanto, ir raudonosios gvardijos, šelpiamos rytų kaimyno, Suomijoje buvo atstatyta tvarka.

**Kas ginklą nešios —
to priešas bijos!**

Dar dėl karių — spaudos darbininkų

„Kario“ Nr. 43 Vado iškelta mintis svarbi ir charakteringa. Tik, manau, reikia vienos kitos pastabos. Tad gerb. redakcija tikiu leis ir man šiuo reikalu prisitarti.

Karių — spaudos darbininkų reikalas jau seniai pribrendęs ir sveikintina, kad juo pradėdama susirūpinti. Nors ir pavėlavę šiuo reikalu kalbame, bet: „Geriau vėliau, negu niekad“. Principe su Vado iškeltomis mintimis tektų sutikti, tačiau, kad gabesnieji plunksnos valdytojai turėtų būti atleisti nuo kai kurių pamokų, būtent, jiems turėtų būti teikiamos atitinkamos lengvatos ir dėl įsakymų ką nors sukurti — tenka paabejoti.

Pirmiausia reiktų sutikti su „Kario“ Nr. 45 kar. Šidlausko iškeltomis mintimis. Toliau. Įsakymai bet ką sukurti nieko čia nepadės, nes literatūrinė kūryba nėra koks sukinyš, kurį pasisukai išgirdęs komandą ir nuėjai — įvykdei. Kūrybinė galia priklauso prie žmogaus dvasinio momento, dvasinės galios, ūpo. Kokius nori duok įsakymus, o jei tuo momentu individas nebus tos dvasinės galios pagautas, jis tik gaiš ir nieko nesukurs. Juk žinome, kad daug didelių išradimų ir t.t. yra net sapne kilusių ir pabudus iš miego išplėstų.

Jei karys norės savo kūrybinius gabumus sunaudoti, jis ras laiko ir būdamas raštinės darbais apversstas; paleidimas nuo pratimų, t. y. juos privilegijuojant, tik darys „baltaduonius“ spaudos darbininkus ir tai užtrins juose tą brangią tikrąją kūrybinę vertę.

Karys spaudos darbe pirmiausia turi ne lengvatų ieškoti, bet padirbėti, ypač karinėj srity. Maža garbė, jei karys sukurs vieną kitą dalykėlį būdamas nuo karinių pareigų atleistas. Garbė tam kariui, — spaudos darbininkui, kuris ir sunkiausiais darbais apverstas suranda būdą ir valandėlę laiko bet ką sukurti — parašyti. Čia jo tikras kariškumo pažymys.

Iš antros pusės, kalbant apie karį — spaudos darbininką reikia prisiminti jo tikroji paskirtis. Jis juk karys. Šiandien ramu, o ryt — nežinom. Rytoj jau galime būti karo lauke. Čia spaudos darbininkui kariui atiteks didelis vaidmuo. Kas rašys iš karo lauko? — Geriausia karys. Kam visos aplinkybės ir sąlygos prieinamos? — Kariui. O jei karys jau iš anksto šiame darbe bus įvairiomis lengvatomis išsilepinęs, tai iš jo jokios naudos nelaukime. Toks karys panorės, kad jį atleistų iš kautynių lauko „kurti“. Ir ką jis tokiu atveju galėtų sukurti. Jo kaltinti negalėtumėm, nes jis taip būtų išauklėtas: galėtų kurti tik būdamas laisvas nuo pareigų. Be to, pasišalinti iš kautynių lauko kūry-

bai, kas gi leistų? Tuo būdu tikrose karo aplinkybėse spaudos darbininkų ir neturėtumėm.

Antra, atleistieji spaudos darbui kariai jausis turį kažin ką ypatingo sukurti, žvalgytis po platų akiratį, ieškos kažin kokių nepaprastumų, o jų neradę nieko nesukurs ir kaltins gyvenimą, kai tuo tarpu kasdieniame karių gyvenime pilna faktelių, kurie tinkamai ir laiku sučiupti ir sutvarkyti duotų tinkamos kūrybinės medžiagos.

Svarbu, kad kariams — spaudos darbo mėgėjams būtų duodama galimumų suprasti kas iš kario gyvenimo yra literatūrinio, nes daugiausia jie nenusivokia kur mesti spaudos meškerę, kad galėtų sučiupti vieną kitą spaudos „žuvelę“. Kariams, plunksnos mėgėjams, reikia ne lengvatų, bet sveiko entuziazmo ieškoti. Jie reikalingi spaudos darbui žinių, o ne atliekamo laiko.

Čia galėtų daug padėti spaudos darbo nurodymai. O tai geriausia būtų kartas nuo karto rengti dalyse šiuo reikalu paskaitų. Reikia mokytis. Juk plunksną valdyti irgi išmokome. Spaudos žmonių jau turime, jie niekuomet neatsisakys padėti. Tai būtų nauja arterija į karių spaudos gyvenimo pulsą.

Redakcija: šiuo rašiniu baigiame visą ginčą, nes dalykas, manome, visai paaiškėjo.

J. Marma

Visuomenės klaidinimas

Š. m. „Kario“ 47 Nr. yra įdėtas A. Titliaus rašinys „Partizanų kovos su vokiečių plėšikais“. Kadangi straipsnis yra ne beletristinis, o juo lyg ir norima duoti skaitytojams istorinių žinių, susijusių su vietovardžiais ir pavardėmis, tai reikia pastebėti štai kas.

1. Stravinskas Pranas buvo nušautas ne plėšikų, norėjusių išvesti jo karvę, bet 1914 m. rudenį jį įskundė vokiečiams, kad esą nepriderančiai išsireiškęs apie kaizerį Vilhelmą II. Stravinską vokiečių kariai ne nušovė, bet Pilkalnio apskrityje (Rytprūsioje) žiauriai nukankino.

2. Rėzgalių miške niekada niekas vokiečių neužpuolė. Partizanai Juozas Šinauskis ir Albertas Gironis yra A. Titliaus prasimanytos pavardės. Jokio grobio vokiečiai Rėzgalių miške nepaliko. Taip pat netiesa, kad okupacinė valdžia išleido atsišaukimus, kuriuose esą siūlė 10.000 markių premiją tam, kas nurodys užpuolikus. Aiškiausias prasimanymas yra ir tai, kad esą vokiečių valdžia uždėjusi paskui Kidulių valsčiui kontribuciją.

3. Visiškai prasimanyta yra ir tai, kad Sudargo kapinėse esą partizanų kapai, kuriuos visuomenė tautinių švenčių proga puošia gražiais vainikais. Sudargo evangelikų kapinėse buvo palaidoti, regis, trys vokiečių žuvę kariai, bet prieš metus jų kūnus artimieji išsikasė ir išsivežė į Vokietiją. Jokių partizanų nei katalikų nei evangelikų liuteronių kapinėse nėra palaidota.

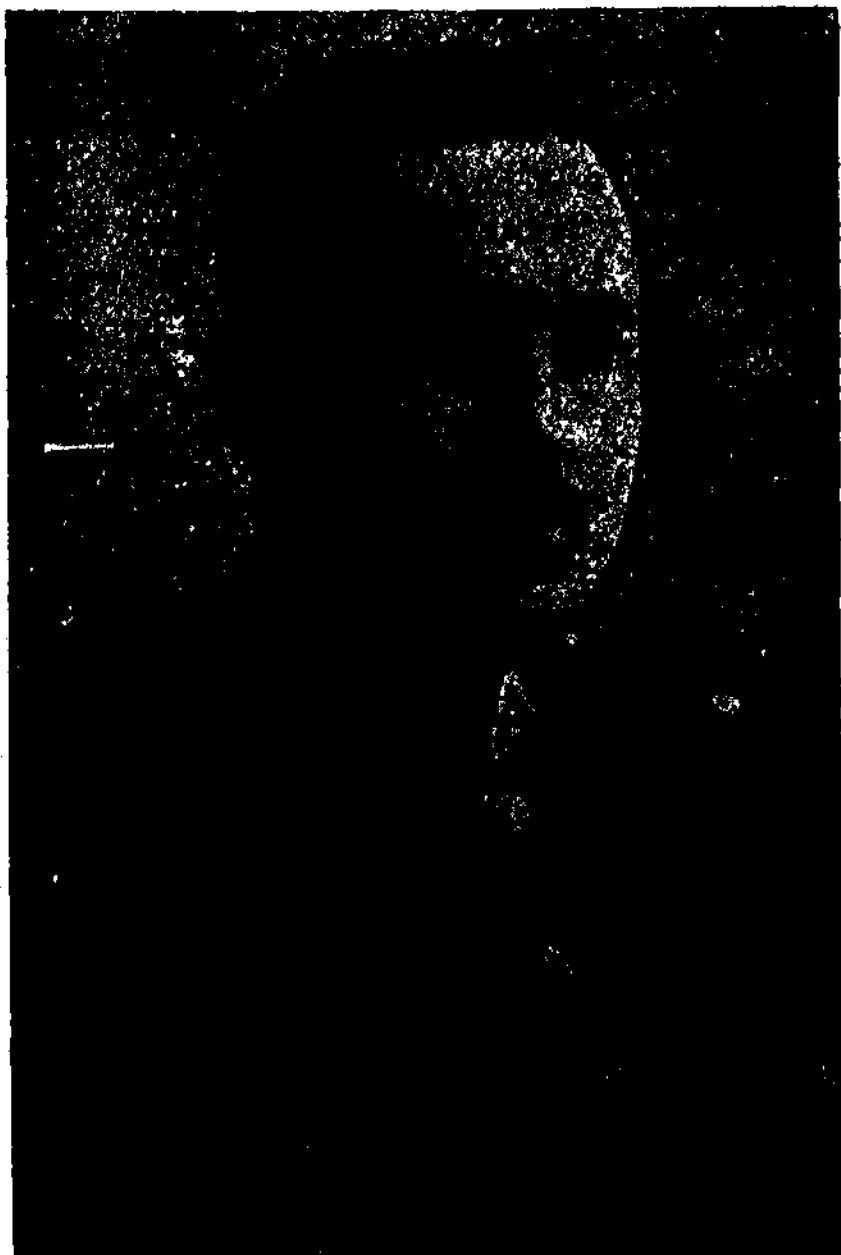
Partizanų žygiai yra taurūs, garbingai mini juos ir visuomenė. Partizanų, tiesa, buvo ir Zanavykijoj (pav., garsaus Adomaičio būriai), tie žygiai tikrai reikalingi įamžinti istorijoj ir laukia sąžiningo auto-

Henr. Baltrušaitis-Vingėla

Dėmesio! Karių kalendoriai, kišeninis ir sieninis, jau pradėti spausdinti, bet dėl daugelio žinių pakeitimo ir papildymo darbas užtrunka. Kada kalendoriai galės pasirodyti, bus pranešta. Patariama kariams laukti savųjų kalendorių, nes jokie svetimi kalendoriai mūsiškių neatstos.

Atsisveikinant su buv. „KARIO“ redaktorium

Sunkus ir atsakingas redaktoriaus darbas. Redaktorius, tarytum laivo vairininkas, yra blaškomas audrų, sutinka įvairių įvairiausių kliūčių ir pavojų, turi

Plk. ltn. Balčiūnas

sąmoningų ir nesąmoningų priešų. Redaktoriui, be kitų bendrųjų savumų, reikia dar tam tikro literatūrinio nusimanymo ir savo darbo pamėgimo. Visus

tuos reikalavimus atitiko buv. „Kario“ redaktorius plk. ltn. Juozas Balčiūnas.

Jis yra senas spaudos darbininkas, rašytojas. Dar būdamas Panevėžio mokytojų seminarijoje pradėjo rašinėti. Pirmasis jo rašinys buvo išspausdintas 1912 m. „Ateityje“. Paskui rašinėdavo „Šaltinyje“, „Aušrinėje“, „Lietuvoje“, „Skaitymuose“, „Varpe“, „Praduose ir Žygiuose“, „Gaisuose“, „Naujajame Žodyje“, „Lietuvos Aide“, „Mūsų Žinyne“, „Karo Archyve“, „Karde“ ir „Karyje“. Daug jo rašinių „Karde“ ir „Karyje“ yra be parašo. Yra išleista jo veikalų ir atskiromis knygomis. Nuo 1933 m. gegužės 15 d. iki 1935 m. gegužės 15 d. redagavo „Kardą“, kurį iš pagrindų pertvarkė ir patobulino.

Pūtė vėjai, buvo audros, bet plk. ltn. Balčiūnas tvirtai laikė „Kario“ vairą. Jis „Kari“ redagavo nuo 1928 m. spalio 11 d. iki š. m. lapkričio 28 d. Ir „Karys“ nuo savojo tikslo nenukrypo. Per visą laiką jis augo ir tobulėjo. Tobulėjo ne tik jo pavidalas, bet ir turinys. Plk. ltn. Balčiūnas sugebėjo sutelkti gabių bendradarbių būrelį, mokėjo skirti grūdus nuo pelų, nešykštėjo patarimų ir pamokymų. Ir tatau buvo naudinga tiek patiems bendradarbiams, tiek pačiam „Kariui“. „Kario“ skaitytojų skaičius žymiai padidėjo. Dabar „Karys“ lanko ne tik kareivines, bet visus Lietuvos kampelius. Visur jis laukiamas.

Vyresnybė, vertindama plk. ltn. Balčiūno nuopelnus, paskyrė jį į aukštesnę vietą — karinio rengimo ir propagandos dalies vedėju, kurio globoje ir priežiūroje lieka ir „Karys“.

„Kario“ bendradarbiai ir skaitytojai gerb. plk. ltn. Balčiūnui linki kuo geriausio pasisekimo!

Drauge dirbsime ir toliau

Gerieji *Kario* bendradarbiai ir skaitytojai, mane su jumis glaudžiai suartino septynerių metų *Kario* redagavimo darbas, jo tobulėjimas ir nuolatiniai rūpesčiai dėl to. Tasai darbas itin buvo malonus, nes nuolat mes vienas kitą jautėm ir supratom. Mes gyvenom vienu tvinksnium — ir džiaugsmas ir rūpesčiai buvo bendri. Aš žinau ir jūs tai gerai jaučiat, kad mes dirbom ne tiek sau garbės bei naudos norėdami, kiek savo kariuomene — gražiausiu tautos padaru — besirūpindami ir jos bendrų reikalų žiūrėdami.

Dirbom visi drauge vienodai atsakingi. Dirbom ir džiaugėmės, kartais gal ir nusivilti tekdavo, jei kas nepavykdavo, bet neilgam. Su nauju numeriu vėl atgydavom ir vėl maloniai pajusdavom kūrybinį džiaugsmą ir tą ypatingą pasitenkinimą, kurį duoda gyvas veiklus spausdintas žodis, tūkstančiais egzempliorių paplitęs po visą kraštą.

Todėl *Karys*, be abejo, buvo ir yra bendras mūsų kūrinys, bendras padaras, — nes kad ir gambiausias redaktorius vienas vistiek nepajėgtų padaryti. Aš gerai žinau ir suprantu, kiek daug čia jūsų pastangų, susidomėjimo ir gyvo jausmo buvo įdėta į tą mūsų mylimą *Kari*. Dėl to tikrai mūsų *Karys* visada laukiamas, įdomus ir į kiekvieną savaip, artimai prašneka. Mokamai prabildamas

jis spiečia apie save kasmet didesnę būrį atsidėjusių bendradarbių, entuziastiškų platintojų ir didina skaitytojų eiles. Visi jie ne dovanomis, ne prizais pritraukiami bei viliojami, bet ta pačia idėja ir tikslais, kuriems ištikimai tarnauja *Karys*. Tos idėjos ir tikslai mums labai gerai žinomi, artimi ir brangūs — tai mūsų krašto saugumo, propagavimas ir stiprinimas. Šitie dalykai turi būti svarbūs ir reikšmingi ne tik vienai kariuomenei, bet ir visai visuomenei, nes tai yra gyvybiniai mūsų tautos ir krašto reikalai.

Šiandien, kaip jau žinoma, man tenka su *Kariu* tarytum atsisveikinti. Sakau tarytum, nes iš tikrųjų ir toliau *Karys* liekasi artimiausiu mano rūpesčiu ir pareigos dalyku. *Karys* pagal savo uždavinius ir tikslus, kaip jau minėjau, artimai yra susijęs su kar. št. spaudos ir švietimo skyriaus karinio rengimo ir propagandos dalimi, kurios vedėju esu, paskirtas. Taigi, ir toliau dirbsime drauge.

Tiesa, tasai darbas gal nebebus toks apčiuopiamas, tiesioginis. Gal nebeteks prie redaktoriaus stalo taip dažnai susitikti, kalbėtis dėl temų, rašinių turinio, iliustracijų vertės, tačiau bendrieji mūsų uždaviniai ir siekimai kaip buvo taip ir liksis tie patys. Bendrai rūpinsimės dar didesne mūsų *Kario* pažanga ir visos kariuomenės tobulėjimu. Šitą uždavinį ypa-

čiai iškelia mums nerami šių dienų Europos padangė ir viso pasaulio besinarpliojanti politika, kur, bent kiek painesni dalyką sprendžiant, bematant iškyla aistros ir sužvanga ginklai.

Mūsų darbo gaires, mūsų uždavinius labai aiškiai ir pabrėžtinai yra nurodę per š. m. kariuomenės šventę tiek Vyriausias ginkluotųjų pajėgų Viršininkas, Valstybės Prezidentas, tiek krašto apsaugos ministeris, tiek kariuomenės vadas. Šia proga dar kartą atsiminkime ryškiuosius jų žodžius ir giliau įsidėkime sau į galvą ir į širdis.

Jei kariuomenė turi apsaugoti sunkiai atgautą Lietuvos laisvę ir visą su ja rišamą mūsų tautišką kultūrinį lobį, tai mes neturime sustoti ties mūsų kariuomenės pažanga, o turime žiūrėti, kad pažanga būtų kasmet žymesnė. Taip pabrėžė Valstybės Prezidentas. Kitoje vietoje dar ryškiau pasakyta:

Gerei kariuomenei neužtenka vien techniško apmokymo ir medžiaginio aprūpinimo, jai dar pravartu dorinis išauklėjimas. Tai labai svarbu. Koks tas auklėjimas turi būti? Jis turi būti tautiškai valstybiškas. Jis turi būti vieningas, o ne šiokiomis ir tokiomis srovėmis išdraikytas.

Labai reikšmingos, tiesiog granite iškaltos, krašto apsaugos ministerio mintys:

Šiais laikais gyventi reiškia veikti, kurti, organizuoti, veržtis priekin, tobulėti, siekti idealų, o labiausiai kasdien rengtis kovai.

Mes, visi kariai, sudarome tautos organinę, sąmoningą, aktyvią dalį. Mūsų paskirtis aiški visiems. Mes turime pareigų, mes turime ir teisių, mes ir galime savo žodį pareikšti, kad būtų aišku, kad visi žinotų.

Atsimename ir kariuomenės vado pagrindinę mintį:

Krašto ginkluotųjų jėgų stiprinimas be jokios paliovos turi būti vykdomas ir toliau tol, kol tinkamai nepasirengsime.

Ir anksčiau ir pereinamais metais nemaža rasime Kary vadovaujamų minčių ir nurodymų. Prie jų visų čia norėčiau dar pridėti, ką yra plk. St. Raštikis pasakęs apie spausdinto žodžio reikšmę:

Šiais laikais (rašo jis 1934 m. Kario 21 nr. 408 pusl.) spaudos reikšmė tokia didelė, kad į ją visų ir visose srityse kreipiama ypatingo dėmesio. Senas šūkis, kad „mintys tai kulkos“, dabar gerai suprastas, nes, iš tikrųjų, kariauti galima ne tik kulkomis, bet ir mintimis, gyvu ar spausdintu žodžiu. Galima pasakyti net daugiau, kad svarios mintys ir netušti žodžiai yra net svarbesni, negu materiališki ginklai.

Štai kas itin svarbu Kariui ir kariams. Štai kur turi būti koncentruojamos Kario ir jo bendradarbių mintys, rūpesčiai. Štai tos pagrindinės gairės ir idėjos, kurios nuolat turi pasireikšti Karyje. Todėl rimtai, išgiline sustokime ties jomis ir apsimastę siuskime į Karį kiekvieną savo dalykėlį: ar tai būtų straipsnis, eilėraštis, karikatūra, iliustracija ar juoko mažmoželis.

Svarbiausia venkime šablonų ir bet kokių nurašinėjimų. Saugokimės jų, kaip nusikaltimo. Nuolat ieškokime naujų aktyvių minčių ir reiškime jas savu, gyvu, dinamišku žodžiu. Žiūrėkime, kad mintys būtų svarios, o žodžiai reikšmingi, tikslūs, kaip šūvis. Kad visa tai būtų glaudžiausiai suderinta su Kario ir visos

Jonas Docius

ŽYGIO NUOTAIKA

Vėjas šoka
Pakelėse,
Juokias rudens dangus.
Žengiam,
Žengiame eilėse
Dainos
Marėmis banguos!
Dreba žemė.
Kyla ūpas
Nuo dainavimo smagaus!
Džiaugsmas
Upėmis ištvinu
Į tėvynę
Lipa saulė nuo dangaus.
Moja sesės
Pakelėse,
Moja vėtroje beržai.
Žengiam!
Žengiame eilėse —
Šypsniu
Lūpas nudažai.
Vėjau,
Kelia!
Kraujas
Gyslose užvirs.
Tarpe kryžių
Ir smūtkelių
Laimė saulėmis nušvis.
Kyla ūpas,
Darbo ūpas,
Kyla nuotaika audrų.
Jau gana,
Tėvyne, klūpot, —
Kančias
Gydysim kardu!
Moja sesės
Pakelėse,
Šypsos motinos languos.
Žengiam,
Žengiame eilėse,
Dreba
Žemė ir dangus!..

mūsų kariuomenės siekimais ir uždaviniais. Visada atsiminkim, kad Karys yra mūsų pajėgumo, pažangos ir dvasios reiškėjas. Jis ne tik turi judinti ir aktyvinti pačią kariuomenę, bet ir visą visuomenę. O tatau pasiekama tik tada (jau iš praktikos galėjau patirti), kai mūsų eilės darnios, tvirtos ir vieningos rikiuotės sukaustytos.

Toksai mano vadinamasis atsisveikinimas.

Plk. lt. Balčiūnas

Miško kautynės

Kiekvienas turime gerai atsiminti, kad šūvis miške duoda atgarsį; atrodo, kad šauta buvo dukart arba net daugiau; vieno kulkosvaidžio klegėjimas duoda vaizdą, lyg būtų šaudoma iš 2 — 3 kulkosvaidžių. Vadinasi, miške galima lengvai perdėti kautynių vaizdą. Miško kautynėse turime atsiminti, kad pasitikėjimas vadais turi būti neabejotinas. Tada jausimės morališkai stiprūs, ramūs ir drąsūs. Reikia atsiminti, kad miško kautynės vargina kovotoją fiziškai ir morališkai, nes kovotojo dirgsniai nuolat įtempti. Miške kovotojas vaizduojasi, kad gali būti apsuptas, atkirstas nuo savo dalies, paimtas į nelaisvę. Todėl geri miško kovotojai turi taikos metu dažnai praktikuotis.

Pėstininkams miške nėra kliūčių, todėl jų veikimas miške sėkmingiausias. Miške galima slėptis nuo priešo sekimo. Pėstininkai manevruodami gali lengvai prisiartinti prie priešo ir staigiai jį pulti. Nepatogumas — aprėžtas matomumas, todėl ir veikimas žymiai sunkesnis. Artilerijos parama miške menka, nes sunkus sekimas; artilerijos veikimas ribotas. Artilerijos būriai, atskiros patrankos priskiriami prie pėstininkų kaip lydimoji artilerija. Raitininkų veikimas miške ribotas, nes jie turi laikytis arčiau kelių, o nutolęs nuo kelio raitininkas netenka savo judrumo, vadinasi, ir savo paskirties. Aviacija gali sekti priešą tiksliai miškuose su dideliais kirtimais, aikštėmis; slepiantis nuo priešo lėktuvų tokius kirtimus bei aikštes reikia greitai perbėgti. Miškuose reikia saugotis nuodingųjų dujų, nes dujos čia ilgai laikosi dėl drėgmės ir užvėjo.

Nors miške ir lengva slėptis nuo priešo sekimo, bet jį pereiti nelengva; be to, žymiai apsunkinama žvalgyba. Gerai organizuotas žvalgymas miške laiduoja dalinio laimėjimą. Į žvalgybą turi būti skiriami žmonės drąsūs, turį labai gerą klausą, pripratę prie miško veiksmų; iš vietos gyventojų gali būti renkami palydovai. Miške svarbu išlaikyti kryptį. Patogiausia slinkti laikantis miško kelių, kirtimų; be kelių — eiti pagal kompasą (azimutą); orientuotis pagal saulę, žvaigždes turi mokėti ne tikai puskarininkiai, bet ir eiliniai. Sunkiųjų kulkosvaidžių veikimas dėl riboto matomumo menkas, todėl juos geriau palikti antrajame ešelone, kad prireikus tuojau galėtų paremti kautynių ešeloną. Priėjus miško aikštę kulkosvaidžiai paliekami aikštės krašte, o tuo pat laiku aikštė apeinama mišku. Tuo būdu išvengiama priešo kulkosvaidžių ugnies, nes ir priešas panašiai elgiasi mūsų laukdamas. Ryšiui palaikyti tarp dalinių vartojami bėgikai, grandinė; signalizacija nevartojama, nes dažnai klaidina ir nevisuomet pastebima. Tarp dalinių gali būti nustatyti sutartiniai garsai pamėgdžiodant paukščius, žvėriukus, bet reikia atsiminti, kad priešas nugirdęs gali greitai suklaidinti. Slenkant mišku sustojama ant kelių arba kirtimų, bet arti jų; stabtelėjimus reikia panaudoti ryšiui atnaujinti ir kryptį patikrinti. Susitikus su priešu, staiga jį pulti su durtuvu ir granata; drąsus mažo dalinio puolimas gali daug nulemti miško kautynėse. Puolėjas naudoja: durtuvą, rankinę granatą (geriau kiaušininę), šautuvo buožę, kastuvėlį, pistoletą, lengv. kulkosvaidžio ugnį. Lengvojo kulkosvaidžio ugnis judant turi daug moralinės reikšmės. Atsargas naudinga turėti keliose vietose ir arčiau kautynių ešlono, kad greičiau galima būtų panaudoti. Atsargų paskirtis: sustiprinti sunk. kulkosvaidžių ugni-

mi kautynių ešeloną, prireikus įsileisti ir pakeisti kautynių ešeloną; peržengto dalinio paskirtis pasilikus galutinai išvalyti nuo priešo užimtąjį mišką, arba jo dalį. Tuo būdu visada turėsime atsargą ir greičiau ir tvarkingiau pasieksime galutinio tikslo.

Puolimui vadovaujas viršininkas turi pasirinkti savo vadovietę tokioje vietoje, kad visada būtų lengvai surandamas, nes čia turi suplaukti visi pranešimai ir žinios apie priešą. Pranešimų siuntinėjimas per bėgikus — greičiausias ir patikimiausias būdas. Pagrindinis kautynių vienetas miške — kuopa, nes didesnio vieneto valdymas miške sunkus.

Prieš įeinant į mišką, kur gali būti priešas, įsistiprinęs miško krašte, reikia sutelkti visų priemonių ugnį į vieną vietą, o ypač į miško iškyšulius. Žvalgyba turi nustatyti, kur yra silpniausia pasipriešinimo vieta ir į tą vietą taikytis pulti. Įsiveržus į mišką, tuojau stabtelėti, susitvarkyti ir išsiųsti priekin žvalgybą. Tik atlikus šiuos paruošiamuosius darbus, eiti gilyn į mišką. Išėjimas (debušavimas) iš miško nelengvas, nes patenkama į priešo artilerijos ugnį. Todėl prieš išeinant iš miško, reikia netoli jo krašto susitvarkyti, nepritraukiant priešo dėmesio, ir tiksliai tada staiga iššokti iš miško. Mažus miškelius puolant, geriausia vartoti supimus.

Persekioti priešą miške, paprastai vengiama, bet peržiūrėti mišką naudinga; priešas tokiose vietose gali sutelkti atskirus dalinius ir juos panaudoti priešpuolimams.

Ginamosioms kautynėms miškas duoda geresnių aplinkybių; puolamojo artilerijos parama menka arba visai negalima. Kitos ginklų rūšys — aviacija, raitininkai, kaip jau aukščiau minėta, sunkiai gali remti puolamąjį mišką.

Kur geriausia rinkti pagrindinę poziciją? Ogi miško gilumoje, bet ne jo krašte. Pamiškę gina lauko sargybos, ir tai yra pozicijos sauga. Užėmęs saugos poziciją priešas eina toliau į mišką, o miško gilumoje netenka artilerijos paramos. Pagrindinės pozicijos puolimas be artilerijos paramos gana rizikingas. Gynimosi pozicijų gali būti kelios iš eilės, nes tuo daugiau klaidinamas priešas.

Pozicijos rengimas paprastas: apvalyti plotą, kad būtų didesnis šaudymo plotas, suversti medžius vieną ant kito, o turint laiko ir medžiagos, išpinti tarpus spygliuota viela. Nors primityviškai paruošta pozicija, bet gerai maskuota gali sustabdyti priešo puolimą; iš maskuotos pozicijos priešas turi būti sutinkamas staigia kulkosvaidžių ir šautuvų ugnimi, prisileidus jį kiek galint arčiau; atskirus šaulius ir lengvuosius kulkosvaidžius naudinga įkelti į medžius; šautuvų ir kulkosvaidžių ugnis iš medžių viršūnių neigiamai veikia priešo kovotojų ūpą.

Dienos metu lauko sargybos siunčiamos toliau nuo pagrindinės pozicijos, kad jos galėtų trukdyti arba stabdyti priešo slinkimą, tuo įgalindamos laimėti laiko pagrindinei gynimosi pozicijai sutvarkyti.

Pagrindinę ir užpakalinę poziciją sudaro atskiri atsparos postai ir atsparos punktai, ešelonuojami gilumon ir surišti flankuojama kulkosvaidžių ugnimi. Atsarga šiuo atveju skaldoma į kelias smulkesnes dalis, kad ji galėtų laiku ir reikalingoje vietoje pataisyti susidariusią keblią padėtį.

Lėktuvo žvalgyba naktį

(Žiūr. Kario 48 nr.)

Orientavimasis naktį iš pagrindų skiriasi nuo orientavimosi dieną. Vietovės vaizdas iš lėktuvo visai kitoks. Iškilimai ir įdubimai visai nematomi. Matymo laukas daug siauresnis ir mažesnis. Įvairūs daiktai gauna kitokią išvaizdą. Paklydimas naktį labai dažnas svečias ir kartais liūdnai baigiasi. Lakūnai ne tik kad nesurenka ir neparveža reikalingų žinių, bet dar dažnai ir patys žūva. Todėl žvalgyti naktį siunčiami tik labai patyrę lakūnai ir tokie, kurie jau dieną tame bare žvalgė ir viską gerai prisimena. Maršrutai parenkami paprasti ir su gerais orientyrais. Šių orientyrų matomumas eina tokia tvarka.

1. Miškai, kurių vietose matyti tamsūs plotai su ryškiai apibrėžtais kontūrais,

2. Plentai, vieškeliai ir keliai vasarą išsiskiria iš bendro vietovės vaizdo ir atrodo, kaip baltos šviesios linijos — juostos. Kur dažnas automobilių judėjimas, matyti mašinų šviesos, jei jos neužgesintos. Žiemą gerai matyti apsodinti medžiais keliai, net ir tada, kai naujai prisnigta.

3. Gyvenamos vietos ypač gerai iš toli matyti, kai neužgesintos gatvės ir gyvenamuose trobesiuose žiburiai ir kai daug į bet kurį gyvenamą punktą sueina kelių.

4. Šviesią mėnesienos naktį ežerai ir didesnės upės blizga ir iš toli matyti. Tamsią naktį silpnai matyti.

5. Geležinkeliai gerai matyti tik iš mažo aukščio (300—400 m) ir tik tada, kai nuo mėnulio šviesos blizga bėgiai. Žiemą, kada ant bėgių nėra sniego, panašūs į paprastą kelią ar plentą. Jei geležinkeliais gyvas judėjimas ir traukiniai juda negesinę žiburių, tai galima spėti, kur yra geležinkelis ir nustatyti traukinių judėjimo kryptį.

Kai vietovėje trūksta aukščiau suminėty orientyrų arba jų yra per maža, tai lakūnas tamsią naktį orientuojasi kompasu, pagal žvaigždes arba savo pusėje kuriuo nors būdu pažymimas grįžimo kelias. Kelia žymi:

1. Judrūs švyturiai, kurių nakties žvalgybos eskadrilė turi reikalingą skaičių. Kiekvienas šių švyturių turi atskirą Morzės abėcėlės raidę, kurią su tam

Maži miškeliai ginti netinka, nes jie daugiausia kreipia priešo dėmesį ir pritraukia priešą artilerijos ugnį. Didesniuose miškeliuose sėkmingai gali būti organizuojami atskiri atsparos punktai.

Miškelyje, per kurį mūsų manymu turės eiti priešas, gynimosi pozicija renkama priešingame nuo priešų pakraštyje; įėjęs į miškelį priešas netenka artilerijos paramos ir užėjęs ant gynimosi pozicijos sulaikomas staigia ugnimi. Tokio miškelių apėjimas sutinkamas kulkosvaidžių ugnimi. Atsitraukias priešas šaudomas; vytis priešą į mišką, kol jis turi puolamosios energijos, nepatariama.

Tiktai taikos metu nuolat pratindamiesi prie tokių kautynių galime susipažinti iš pagrindų su miško kautynių ypatybėmis ir jų savumais, o karui prasidėjus mažiau turėsime aukų.

M. S.

tikromis pertraukomis, gesindamas ir vėl uždegdamas šviesą, kartoja. Šios šviesos tamsią giedrią naktį matyti iki 30 km. tolimo.

2. Trūkstant arba dėl kurių nors priežasčių nepristačius ir negalint panaudoti judrių švyturių, degami laužai. Laužus dega paskirtuose rajonuose esančios kariuomenės dalys arba lauko žandarmerijos stotys. Šie laužai turi išsiskirti, ar spalva ar tam tikra forma, nuo paprastų ugniakurų ir gaisrų. Tam reikalui jie kuriami vienas nuo kito apie 30—50 m atstumo ir 3 ar 4 laužai sudaro trikampių ar kitų figūrų grupes.

3. Kur reikia dažnai naktį žvalgyti, ten savo kariuomenės užfrontėje įrengiamas orientacinių švyturių tinklas. Tai yra didelio šviesos galingumo švyturiai, pastatyti netoli fronto vienas nuo kito apie 50 km atstumo ir tuo sudaro nepertraukiamą šviesos tinklą.

Švyturiai įrengiami taip, kad jų tinklas būtų žinomas tik savo lakūnams ir išdėstyti taip, kad nepadėtų priešui surasti mūsų aerodromų. Paskutinis švyturys yra šone nuo aerodromo, o toliau į aerodromą veda signalinės šviesos, kurios užsidega davus iš lėktuvo sutartą ženklą. Kad suklaidintų priešą, galima statyti klaidinančius švyturius, bet šių tinklas kartais gali suklaidinti ir savus lakūnus. Orientacinių švyturių tinklas sudaromas pagal aviacijos viršininko instrukcijas.

Uždaviniui vykdyti pasiruošimas susideda iš techniško ir taktiško pasiruošimo. Kiekviena žvalgybos eskadrilė turi, jei ne visus, tai bent keletą lėktuvų paruoštų skridimui naktį. Toks lėktuvas turi turėti visą reikalingą įrengimą, kurį reikia naudoti per naktinius skraidymus, t. y. visi bortiniai prietaisai turi būti įtaisyti taip, kad jie šviestų patys arba būtų apšviesti. Šiam reikalui lėktuvas turi savo elektros energijos šaltinį, akumuliatorių ar dinamo mašinėlę, kurią suka oro srovė. Žvalgo kabinoje turi būti tiek šviesos, kad reikiant jis galėtų rašyti ir skaityti. Jei lėktuvas neturi savo prožektoriaus aerodrome nusileisti ir pakilti, tai aerodromas apšviečiamas aerodrominiu galingu prožektoriu arba, šviesią naktį, tam tikra tvarka sustatytais žibintuvais.

Žvalgomiems taikiniams geriau pamatyti įsideda jau anksčiau aprašytų raketų. Gavę uždavinį ir maršrutą, kuriuo reiks skristi, lakūnai gerai išstudijuoja orientacinių šviesų tinklą ir visą tai pasižymi paruoštoje schemeje ar žemėlapyje. Be to, atlieka visą kitą pasiruošimą, kuris reikia atlikti žvalgant dieną.

Naktį žvalgyba atliekama atskirais lėktuvais. Skridimų skaičius mažas. Žvalgybos eskadrilė turės daug darbo dieną, todėl vengiama per daug ją nuvarginti, nes tiek lakūnai, tiek kitas personalas turi taisyti jėgas dienos darbui. Svarbu susekti tik svarbesnius priešų situacijos pasikeitimus, todėl užteks, jei duotam eskadrilės bare bus padaryti du skridimai iš vakaro ir vienas prieš auštant. Skridimų skaičių reikia padidinti, kai jaučiamas priešų pasiruošimas pulkti, trauktis ar kitiems manevrams. Jei eskadrilė turi

pakankamai lėktuvų ir lakūnų, tai ir ramiu laiku gali daugiau ir dažniau lėktuvų išleisti į žvalgybą.

Kai tam pačiam rajone ir iš tos pačios eskadrilės turi išlėkti keli lėktuvai, tai jie iš aerodromo kyla tam tikrais protarpiais (po 15 minučių) ir kiekvienas griežtai laikosi nustatyto maršruto ir aukščio. Maršrutai kiek galima turi skirtis. Kartojant skridimą tuo pačiu maršrutu, leidžiama tas pats lėktuvas, kuriam jau teko tuo maršrutu naktį skristi ir kuris gerai yra susipažinęs. Toks lėktuvas su ta pačia įgula atneš daug daugiau naudos, negu kad būtų siunčiama nauja įgula, kuriai šio maršruto naktį neteko matyti.

Taktinis pasiruošimas žvalgyti naktį susideda iš to, kad jau dieną atliekamas skridimas numatytam naktį žvalgyti bare ir susipažįstama su visomis smulkmenomis. Iš anksto nusprendžiama, kuriose vietose, kuriais keliais gali žygiuoti priešas ir kokios gamtos uždangos gali jį slėpti nuo sekimo iš oro. Smulkmeniškai susipažinus su savo ir priešo priešakinių dalių padėtimi, paruošiamas žemėlapis, kur viskas nustatytais ženklais sužymima. Jei dėl kurių nors priežasčių toji pati įgula negalėjo dieną atlikti tuo maršrutu skridimo, tai gerai viską ištiria pagal kitų lėktuvų dieną surinktas žinias ir pagal žemėlapi. Be to, gerai išklausinėja lakūnus, kurie dieną šiam bare buvo. Ar atlikdami orientacinį dieną skridimą ar viską sekdami iš žemėlapio, pasirenka kelias vietas, kur dėl variklio defektų ar kitų priežasčių galėtų nutūpti.

Naktį sekti taikinį tegalima tik tada, kai esama virš jo, nes kuriuo nors kampu sunku ką nors išžiūrėti. Todėl žygiuojančios priešo dalys, tik išgirdusios variklio ūžimą, pasislepia arba sustoja. Tokiais atvejais, jei tik yra šioks toks įtarimas, kad čia yra sustojęs priešas, galima apšviesti, pašaudyti iš kulkosvaidžių arba numesti keletą bombų nuo ko priešas, nors ir labiausiai prisilaikys žygio drausmės, neiškęs ir pradės judėti. Tokiu puolimu nuostolių priešui ne kiek tepadarysi, bet tas jį paveiks morališkai, išardys žygio rikiuotę, sugriaus iš anksto nustatytą tvarką. Visa tai atgal atstatyti užims laiko ir numatytu laiku, kur reikėjo, priešas neatvyks. Sustojus priešui žygiuoti, sunku suvokti kryptį, kuria jis ejo. Šį sekimą gali palengvinti, pažiūrėjus į artileriją ar gurguoles, nes, nors ir tamsoje, vis tik galima atskirti, į kurią pusę arkliai atsukti, t. y. pakinkyti. Judečio kryptį dar galima nustatyti, padarius kartotinį užskridimą, nes priešas jau bus kitoje vietoje ir iš to surasime žygio kryptį.

Prie visų kitų sunkumų dar prisideda ir surinktų žinių perdavimo sunkumas. Žvalgant dieną galima savo pėstininkus sutarto ženklų pagalba paprašyti, kad jie pasižymėtų, iš ko galima tiksliau ir greičiau nustatyti priešakines ribas. Naktį viso to nepadarysi, nes pėstininkai turėtų pasižymėjimui naudoti žibintus, kas juos pačius išduotų priešo žvalgybai. Be to, toks pasižymėjimas yra brangus ir reikalauja pasirėngimo, tuo tarpu, kai dieną užtenka drobės gabalo.

Tikrai nežinant, kur priekinė riba, o ji per puolimą ar atsitraukimą dar nuolat keisis, sunku surasti, kur savo vadų vadovietės ir nėra galimybės surinktas žinias tuojau perduoti. Naudojant radio siųstuvą, visas žinias reikia šifruoti, kad priešas neperimtų, kas

atims daug laiko. Iš lėktuvo ilgų radiogramų perdavimas ne visai lengvas, ypač vėjuotame ore, kai lėktuvą mėtė.

Išmesti ar paimti pranešimą, nors ir iš anksto žinomoje vietoje, sunku. Metant pranešimą pavojinga žemintis, kad lėktuvas neužkliūtų už medžių ar kitų aukštų daiktų, o iš aukščiau metus sunku pataikyti ir jo gali nesurasti. Naktį naudojami specialūs pranešimų maišeliai, kurie šviečia, arba taip įtaisyti, kad nukritę rūksta. Pranešimą paimti yra sunku ir dieną, nes jis kabinamas ant dviejų 2—5 m aukščio kartelių viena nuo kitos apie 10—12 m, tarp kurių ištempta virvelė. Lėktuvas turi 2—3 m kablį, kuriuo praskrisdamas virš virvelės, užkabina ją ir kartu paima prie jos pririštą pranešimą. Bet naktį, jei lėktuvas neturi radio ryšio, pėstininkams ar kitai ginklo rūšiai sunku išsišaukti lėktuvą, kad jis imtų pranešimą. Tai galima atlikti tik tada, kai lakūnai žino, kada ir kurioje vietoje jie turės paimti ar išmesti pranešimą.

Nepavykus tuojau perduoti žinių, jos perduodamos grįžus per telefoną ar pasiuntinį. Jei gali ir vadovietė arti nuo aerodromo ar paruoštos nakties tūpimų aikštelės, tai lakūnai patys vyksta į vadovietę ir viską smulkiai paaiškina.

Išnagrinėjus visus sunkumus, atrodytų, kad žvalgybos naktį ir nevertėtų daryti, nes be sunkumų lakūnams ir kitam personalui, ji jokios kitos naudos neduoda. Bet visą kelių lakūnų nors ir nevaisingą žvalgybą atlygina tai, kad priešas priverstas žygiuoti šunkeliais, išsidriekęs artėjimo rikiuotėje, nuolat ausis ištempęs klausytis, ar negresia pavojus iš oro. Kelia, kurį ramiai, be pavojaus nužygiuotų per 2—3 valandas, jis turi vargti visą naktį. Kartais dėl silpnos žygio naktį drausmės dar gali turėti ir materialių nuostolių, jau nekalbant apie didelį nuovargį. Po tokio žygio kariuomenė, kuri buvo skirta kitos dienos kautynėms, vargu ar joms tiks ir ar nereikės kautynės atidėti vėlesniam laikui.

Didžiausias žygio naktį reikalavimas — drausmė. Tik griežta drausmė ir griežtas viršininkų įsakymų vykdymas saugoja nuo priešo lėktuvų puolimų. Žvalgytume mes priešo pusėje, tą patį ir priešas darys mūsų pusėje. Todėl, kad priešas apie mus mažiau žinių surinktų ir nepakenktų mums materiališkai, turime vengti tokių vietų, į kurias, kaip matėme, lakūnai daugiau dėmesio kreipia. Tuo, žinoma, rūpinis mūsų vadai ir neleis susigrūsti ten, kur, netikėtai pasirodžius priešo lėktuvui, neturėsime kur pasislėpti.

Bet ir eiliniai kovotojai, žygiuodami naktį, turi griežtai prisilaikyti tokios tvarkos ir elgesio, kokią viršininkai nurodys. Vienas kurio kovotojo menkas nusižengimas gali kaštuoti daug kitų kovotojų gyvybių. Prie aktyvaus priešo aviacijos veikimo visus žygius teks atlikti naktį. Jei nesilaikysi nustatytos tvarkos, tai priešo lakūnai ne tik kad daug žinių surinks, bet dar ir materialių nuostolių padarys. Reikia neužmiršti, kad visur ir visada laimi tie, kurie iki smulkmenų vykdo jiems duotus nurodymus. Tat patinkimės ir taikos metu būti sąžiningi visuose darbuose, kad karo metu dėl to netektų gailėtis ne tik mums, bet ir mūsų vadams.

Pilotas M.

IR NĖKAS NELAIKIA

1.

Apie 16 val. iš kareivinių pasipylė vienmarškinių vyrų klegantieji būriai. Tai trečioji kuopa skuba į gimnastikos pamoką.

— Baigt! Vyrų, pas mane linijon! — pasigirdo skambus viršilos Daujoto balsas. Klegesys nutilo. Iš išsklidusių vyrų plentų nusitęsė tylios, tvarkingai surikiuotos gretos. Tik balti, it sniegas, marškiniai, vėjo kedenami, išsipūtė ir iš šalies žiūrint atrodė, kad visa kuopa tuoj pakils į orą. Viršila iš dešiniojo sparno atskyrė septynis vyrus įrankiams nunešti, o likusius nuvedė į aikštę.

Viršilai berikiuojant kuopą, į aikštę atnešė sporto įrankius. Vyrų nerimsta. Godžiomis akimis žiūri į „kumelę“, tramplyną, turnyką.

— Būriuose, paeiliui skai...čiuok!

— Pirmas, antras, trečias ir t. t.

Viršila žiūri į savo valdinius. Jau dešimt metų, kai Daujotas tarnauja liktiniu, tačiau tokius šaunius jaunos kareivius ne kasmet turėdavo. Šiemet ypatniai puikūs vyrukai į trečią kuopą pateko, — pagalvojo Daujotas, — nė vieno simuliando, išskiriant Samulį. Šitaip pagalvojęs žvilgtelėjo į pirmąjį būrį. Daujotui lyg nesmagu pasidarė jauna karėivį Samulį simuliantu palaikyti. Norėjo nors žvilgsniu nevykėlį paguosti. Tačiau Povilo Samulio rikiuotėje nebuvo.

— Grandini Giliau, kur jaunas kareivis Samulis?

— Aš, tamsta, viršila! — išsitempė skyrininkas.

— J. k. Samulis kartu su visais ruošiasi.

Tik spėjo skyrininkas paaiškinti, aikštės tarpvartyje pasirodė aukštas, išsiganęs vienmarškinis jaunuolis. Kuopa šypsodamasi sužiūro į atskubantį. Retai kada Samulis laiku atsirasdavo. Žiūrėk, kuopa

Tamsta, viršila, jaunas kareivis Samulis, prašau leist stot į rikiuotę...

išsiskaičiuoja, belieka tik gretas sudvejinus žygiuoti, iš kur buvęs, šmakšt Samulis išlenda. Vėl iš naujo skaičiuok.

— Tamsta, viršila, jaunas kareivis Samulis, prašau leist stot į rikiuotę! — uždusęs kreipėsi pavėlavėlis.

— Kodėl laiku nestojai? — pyktelėjo viršila.

— Tamsta, viršila, palaidinė prie kelnų kažin kaip prisisegė, todėl kol nusivilkau... — mikčiodamas mėgino aiškintis.

— Kasdien tau nelaimės. Tai palaidinė prie kelnų, tai kelnės prie palaidinės prisisega. Argi tai pasiteisinimas?

Samulis spokso. Visiškai nesijaudina. Visaip viršila Daujotas mėgino. Kiek kartų pas save buvo pasikvietęs, tėviškai prašė pasitaisyti, imti pavyzdį iš savo draugų. Samulis, būdavo, pasižada, apgailestauja savo kaltes, maldaujančiai sumirgsi riebiais antakiais apgriuvusias akis, žiūrėk, po dviejų dienų vėl tas pats. O kiek nemalonumų per jį Daujotas turėjo. Kai tik atvykdavo bataliono ar kuopos vadas, jis jau ir pasivėlina, arba kitokią išdaigą iškrečia. Visi stebėjosi. Samulis buvo prasytynęs jaunuolis, net gimnaziją lankęs. Svarbiausia, anksčiau toks nebūdavo, skirtas pareigas visada sąžiningai atlikdavo. Tik dabar jau trečias mėnuo ožius išdarinėja. Suprantama, viršila Daujotas galėjo griežtomis bausmėmis Samulį „aptašyti“, tačiau kažin kodėl vis delsė. Mat, jis buvo iš tų viršininkų, kurie bausmes atideda paskutiniui, jau nebeišvengiamam atvejui. Atvirai, Daujotas buvo nuoširdus, tėviškas, gal truputį ir per nuolaidus žmogus. Net Samulio draugams pasidarydavo skaudu matant, kaip viršila stengiasi jį padaryti žmogumi. Kartą j. k. Rimtautas mėgino sudrausti Samulį, pamokyti, tačiau nieko nepešė. „Savo vaikus galėsi mokyti, kai tokių susilauksi“, — atkirto Povilas ir švilptelėjęs nuėjo. Toks buvo Samulis, tasai riebus, švelniais gyvaplaukiais apaugusio moteriško veido, tarytum aštriu saidriu propiautomis klastingomis akimis vyras.

— Samuli, — patylėjęs nusprendė viršila, — matau, kad žodžiai negelbsti. Paimsi valandą su šautuvu. Gali stoti.

— Klausau! — sumurmėjo nubaustasis. Jo primerkto akys sublizgėjo, o siauros lūpos apsiblausė nepasitenkinimu.

Kuopai grįžus iš aikštės, budėtojas iš štabo parnešė korespondenciją. Laiškų buvo daug. Visi jauni kareiviai pradžioje mėgsta susirašinėti. Kiekvienas savo išpūdžius, patirtus pergyvenimus laiškuose išklostė. O išpūdžių kariuomenėje netrūksta. Mares laišku gali prirašyti ir tai visų neišpasakosi. Budėto-

jas pradėjo atidavinėti laiškus. Gavęs skubiai spruko ir prisiglaudęs kur palangėje akimis rijo primargtus popierėlius. Kiekvienam įdomu sužinoti apie namiškius, brolius, seseris, o kai kam ir apie mylimąją.

— Paul Samulat! — neaiškiai kirčiuodamas žodžius šūktelėjo budėtojas, rankose laikydamas didelį rusvą voką.

Draugai pasižiūrėjo į Povilą ir šyptelėję toliau laukė. Samulis skubiai pagriebė duodamą laišką ir žvilgterėjęs vos girdimai sušnibždėjo „Vėl iš Vokietijos!“

Po pusvalandžio, visiems bevalant ginklus, pro šalį praėjo Samulis. Buvo tvarkingai apsirengęs, išsilyginęs palaidinės raukšlės, nublizginęs batus, žodžiu, kareivis kaip reikia. Visi nustebo. Retai kada Samulį tvarkingai apsirengusį matydavo.

— Kur taip skubi, Povilai, — kažin kas šūktelėjo.

— Pas viršilą!

— Gal prašysi bausmę nuimti?

— Mano reikalas ko prašysiu, — atšavė, užtrenkdamas kareivinių duris.

Viršila Dujotas sėdėjo kambaryje ir skaitė. Staiga į duris pasibeldė.

— Įeikite!

Tarpduryje stovėjo išblyškęs ir liūdnas Samulis.

— Ką pasakysi?

— Tamsta, viršila, noriu atsiprašyti už padarytus nemalonumus, — drebančiu balsu pradėjo Samulis. — Daugiau nebeprisikartos.

Viršila tėviškai žvilgterėjo į nevykėlį.

— Samuli, kiek kartų jau esi prižadėjęs, o darai savo. Argi galiu tikėti tavo žodžiais, jei niekada jų neištesei.

— Tamsta viršila, prisiekiu, kad ištesėsiu. Nuo šios dienos mano gyvenimas pasikeitė. Įvyko skaudi nelaimė...

Samulio akyse pasirodė ašaros.

— Kas atsitiko?

— Tėvas miršta, tamsta viršila, — atsakė Povilas, — šiandien gavau laišką... Noriu prašyti, kad jūs tarpininkautumėte prie kuopos vado...

— Atostogų nori?

— Taip, nors tris dienas. Ak, tėve, tėveli!..

Tuos žodžius taręs Samulis jau garsiai pravirko. Net viršilai griaudu pasidarė.

— Nurimk. Karys ne ašaroms laistyti skirtas. Eik ruoštis, o aš nubėgsiu pas kuopos vadą. Vėliau per štabą ir ilgesnių atostogų galėsi gauti.

— Klausau, tamsta viršila. Ačiū! — išsitempė Samulis.

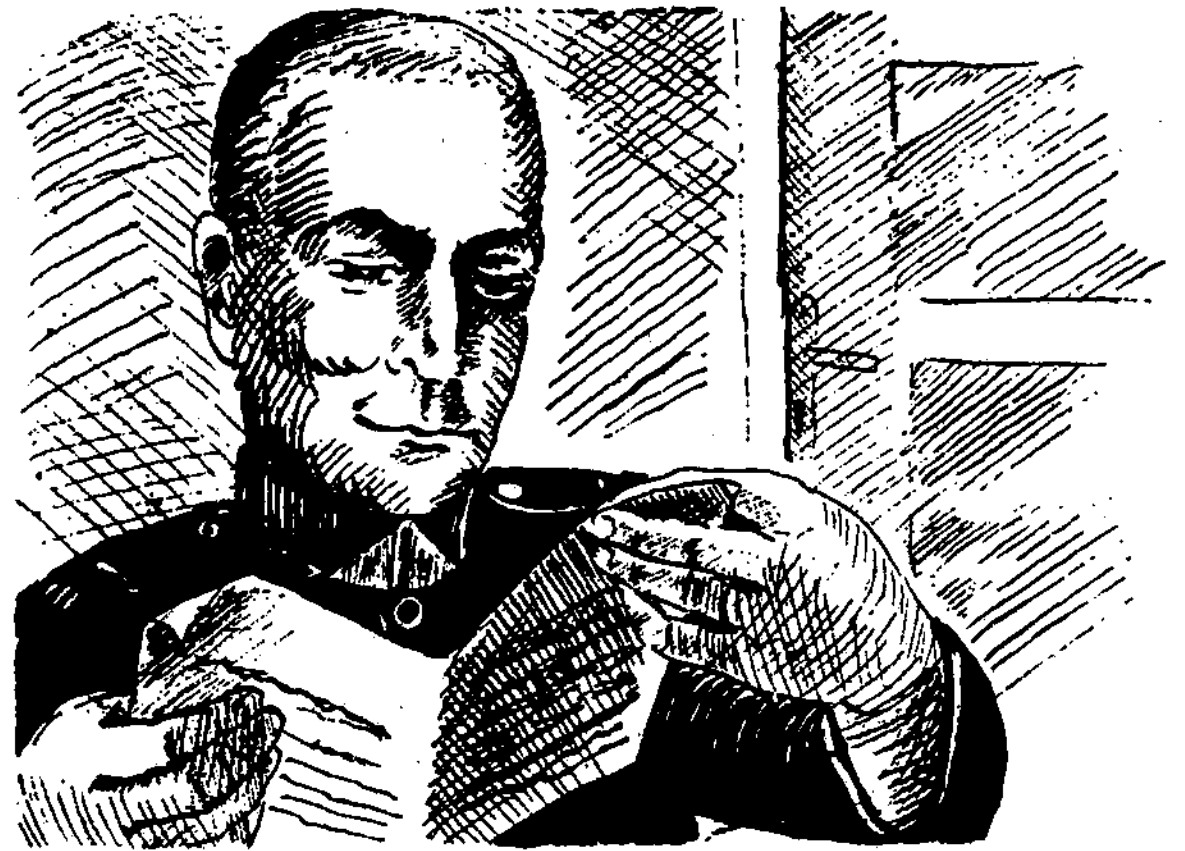
Už durų jo išvaizda pasikeitė. Iš verksmingai sudėtų lūpų pasidarė klastingai iškreipta laimėtojo šypsena. Pavyko! — džiaugsmingai prašvokštė. Palengva eidamas, išsiskleidė primargintą popieriaus lapą ir atidžiai skaitė. Skaitant jo lūpos drebėjo, o apgriuvusiose akyse suspindo džiaugsmas ir klasta. Priėjęs šaudyklą stabtelėjo. Atsisėdo. Jo lūpos vis dar šnibždėjo neaiškius sakinius. Jautresnės ausys būtų išgirdusios baisius nevykėlio žodžius.

...„Paul, skubiai apleisk šį pragarą. Įdedu 20 markių, kurios kelionėje pravers... Aš gyvenu, kaip karalius. Tautiečiai aprūpino leng-

vučiu darbu. Kasdien sėdžiu teatruose, kavinėse... Tuos žodžius rašau būdamas gražiausių pasaulyje merginų tarpe. Visos mane bučiuoja, glamonėja, migdo... Ak, Paul, juk tu taip myli jaunas moteris...

...Bėk, Paul, skubėk iš to pragaro, pasiek mano pėdomis...

Samulio gašlios lūpos prasivėrė. Čia pažymėtus laiško žodžius dar kartą perskaitė. Jis jau buvo nebe-panašus į žmogų: tai kažin koks supliuškęs, be valios ir nusistatymo gyvulys, kurį kiekvienas už nosies gali vedžioti.

Samulio gašlios lūpos prasivėrė...

— Ak, Albertai! Ambrulat! Jau bėgu... greit pasimatysime, — šnibždėjo, lyg beprotis. — Jau seniai rengiausi, simuliavau, norėjau surasti priežastis pabėgti, tačiau toji kvaila sąžinė vis neleisdavo. Sąžinė? Spiauti į ją! Kur geriau, ten reikia eiti...

Nevykėlis pašoko. Jo veidas surimtėjo, o klastingose lūpose vėl pražydo dirbtinis skausmas.

(B. d.)

VI. Burkauskas

LIETUVIŠKOJI ENCIKLOPEDIJA SPARČIAI ŽENGIA

Lietuviškosios Enciklopedijos leidėjas Spaudos Fondas š. m. lapkričio 28 d. buvo pasikvietęs spaudos atstovus. Vyr. enciklopedijos redaktorius prof. Vac. Biržiška supažindino su enciklopedijos darbo eiga. Raidė B jau baigiama. Kitais metais išeis ir V tomas. Dabar darbas sklandžiai eina. Bendradarbių skaičius didėja. Pasitaiko tik techninių trukdymų.

Spaudos Fondo direktorius Žygelis pranešė, kaip sekasi enciklopediją platinti. Prenumeratorių skaičius maždaug tas pats. Prenumeratos kaina vis mažinama, ir dabar enciklopedija pigesnė už bet kurį Lietuvos laikraštį. Prenumeratos mokestis dabar bus priiminėjamas vidaus paskolos lakštais 85% nominalinės vertės (kitur skaitoma tik 76½%). Be to, visiems prenumeratoriams, kurie iki 1936 m. sausio 15 d. atsilygins už 4 tomus ir bent pusę įmokės už V tomą, bus duodamas nemokamai didelis (1066 psl.) tarptautinių žodžių žodynas.

Be to, Spaudos Fondas pradėjo vėl naują didelį darbą dirbti. Jis leidžia Literatūros Panteoną — pasaulinių literatūros išmybių biblioteką. Netrukus išeina Victor Hugo, Johannes Linnankoski, Mirko Jelusič, Franc Werfel, A. Tolstoj, Bernard Shaw ir garsių autorių veikalai.

Visi knygos mėgėjai, be abejo, pasinaudos šia puikia proga ir išgys nemaža vertingų ir palyginti nebrangių knygų. Geriausia jas visas iš karto užsiprenumeruoti.

Tam tikras tomų skaičius bus įraštas į dailius viršelius. Taigi geriausia pirkti knygas su viršeliais.

Žvilgsnis į biblioteką

Kiekvienam kultūringam žmogui gyvenimas be spaudos būtų perdėm tamsus, nuobodus ir neįmanomas. Juo daugiau kur užtinki knygų, juo daugiau tetai kultūrinės šviesos, juo daugiau žmoniškumo.

Jau žiliausioje senovėje knyga, nors ji tada buvo ir primityvi, buvo laikoma vertingiausiu dalyku. Ji pasirodė geriausiu tiltu į laimę, kuriuo eidamas dar nė vienas nenusivylė. Šiandien knygų turime jau milijonus. Žodis „knyga“ ypatingai lietuviams, kuriems dėl gimtojo žodžio teko labai daug kovoti ir kentėti, tapo simboliškai reikšmingu ir brangiu dalyku. Ypač didelės reikšmės knyga turi karių tarpe ir laikoma net antruoju ginklu. Atverskime tik netolimos praeities 1918—19 m. lapą. Juk laisvės atstatymo darbui knyga laiku pažadino mūsų jaunimą ir per visą kautynių laiką stiprino jų dvasią. Tie, pirmieji pabudę, žadino ir ragino darbui ir kitus. Sunkiausiomis kovos valandomis ir fiziškai silpnėsi pasižymėjo dvasios stiprybe ir nepalyginamai ištvermingiau atsilaikė už fiziškai stipresnius, bet knygų nepažinojusius vyrus.

Šie, iš lūšnų atkeliavę pirmieji knygų egzemplioriai, kaip bendram labai padovanotos, ir sudarė dabartinių mūsų pulkų bibliotekų branduolius. Pirmosios jų vietos buvo mokomieji daliniai. Netrukus mūsų dalims knygų buvo gausiai padovanota Amerikos lietuvių, šiaip susipratusių asmenų bei kariuomenės štabo spaudos ir švietimo skyriaus ir pradėta steigti bendros pulkų bibliotekos. Šiuo metu sakytos bibliotekos jau turi po kelis tūkstančius tomų ir virto tikrais kultūros centrais. Jų uždaviniai: suburti apie save visą pulką ir duoti impulsą plačiam knygų bei periodinių leidinių skaitymui; padėti bendram švietimui; gyvai prisidėti rengiant paskaitas, literatūros ar šiaip kultūrinius spektaklius, organizuojant chorus, orkestrus, rengiant koncertus radiofone ir t. t.; aktingai prisidėti prie pulko tradicijų ugdymo; prisidėti gražinimo srity; rūpintis pulko skyriumi Karo muziejuje; būti glaudžiam kontakte su ramovėmis; bendrauti su spauda ir t. t.

Matome: nors darbas malonus, bet dirva plati, o dėl savo įvairumo žymiai skiriasi iš kitų bibliotekų. Dėl tokio bibliotekų paskirties sudėtingumo proporcingai dideli ir įvairūs yra reikalavimai ir iš jų vadovų — švietimo karininkų. Jie turi būti ir geri kario sielos pasaulio žinovai (psichologai) ir pedagogai, ir moderniškos krypties menininkai ir literatai, o svarbiausia — rūpestingi, veiklūs ir energingi. Be minėtų, švietimo karininkai, paprastai, turi ir kitų tiesioginių pareigų. Todėl sėkmingesniai darbai jiems duodami dar technikiniai padėjėjai — liktiniai puskarininkiai.

Turint galvoje, kad savo bibliotekoms tvarkyti taisykles sudarėm žymiai vėliau, negu pačias bibliotekas, todėl padėjėjų svarbiausioji pareiga — kiek galima greičiau ir tiksliau techniniai sutvarkyti bibliotekas. O čia pasitaiko kartais ir charakteringų dalykų, pav.: pabuvojęs kiek bibliotekoje pareigūnas ima ją iš pagrindų tvarkyti. Tačiau dar neturėdamas patyrimo apskaičiuoja, kad su atsidėjimu dirbant per 1 — 2 mėn. biblioteka turi būti sutvarkyta. Bet čia nusivylia. Jis tik išipareigavęs tepamato, kad tiek laiko užima vien tvarkymo pradžia — dokumentalė bibliotekos pusė. Darbo, žinoma, nenutraukia, bet kada prasideda knygų šifravimas, tai jų išdavimas darbą labai pasun-

kina. Todėl knygų išdavimą stengiamasi kiek galima sustabdyti. Skaitytojai tada ima reikšti nepasitenkinimų ir bibliotekorius patenka į keblią būseną. Tenka pabrėžti, kad tinkamas į kelis tūkstančius tomų išaugusios bibliotekos pertvarkymas, intensyviai vien tik šį darbą dirbant, užima ne 1 — 2, bet apie 6 — 7 mėnesius.

Šiuo metu daugelis karių bibliotekų jau yra visiškai susitvarkiusios, o kai kurios dar tvarkymosi stadijoje, bet viena kita pasitaiko ir tokia, kuri jau buvo su-

1 g. pulko bibliotekos papkinio katalogo viršelis bei įrišimas. Viršelis pieštas likt. vachm. Rutkausko

tvarkyta, bet nepatyrusio naujo bibliotekoriaus vėl klampinama ir tampa bejėgė. Gyvi pavyzdžiai rodo, kad atsiliekančios bibliotekos yra tos, kurios neturi atitinkamų techninių pareigūnų, kaip vadovybės „Ū—1“ taisyklėse numatyta. Jei bibliotekorius, be bibliotekoriaus pareigų, dar būdamas būrininku, arba dirbdamas štabe ir t. t., į bibliotekos darbą žiūri tik kaip į antraeilį dalyką ir net didesnę jos darbo dalį pri-meta neprityrusiam būtinos tarnybos kareiviui, tai švietimo karininkas iš tokio darbininko turi ne padėjėją, bet tik sistemingą bibliotekos žalotoją.

Tenka pastebėti, kad bendros pulkų bibliotekos savo sutvarkymu pašlubuoja bemaž visos. Tai liečia knygų klasifikaciją ir, mano nuomone, ji yra klampinė todėl, kad mūsų 1927 m. išleistame bibliotekoms tvarkyti vadovėly, neįsigilinusiems į šiam reikalui platesnę literatūrą, dešimtinės bibliografijos klasifikacijos sistemos reikalu stinga smulkesnių paaiškinimų.

Ne vienam šios sistemos sąvoka, net ir praktiškai ją paanalizavus, nepakankamai aiški, o dėl savo išsidėstymo atrodo net nevisai atitinkanti ir pavadinimui. Bibliotekoriui tenka staiga apsistoti, kada, štai, užtin-ka iš dešimties knygų šifravimo klasių išskirtą karybą ir beletristiką, o skyriuose duota ne po 10, bet po 9 poskyrius. Tiesa, vadovėly yra pasakyta, kad 0 reiškia bendrybes. Bet tuo tarpu, kada visuose skyriuose poskyriai nuo 1 iki 9 pavaizduoti pavyzdžiais, poskyriui 0 jų neduota nė vieno. Paėmus, pav., 4-tą šifrą, tai vėl kažin kaip neaišku, kada to skyriaus poskyriuose lietuvių kalba visai nefigūruoja ir yra labai tolimoje, net penkių šifro skaitmenų grupėje. Taip, pav., nurodyta, kad šifras 48 graikų kalba, 49 — kitos kalbos, o po to 491. 92 — lietuvių galba ir po to, kiek žemiau vėl žymiai mažesnių skaitmenų — 491. 7 — rusų kalba ir t. t. Kodėl taip pasielgta, vadovėly nepasakyta. Toliau, einant prie beletristikos vėl iškart neaiškumas. Alfabetinio jos tvarkymo reikalu, kaip pavyzdys, duota raidė Ž ir paminėta Žemaitės raštai. Turint galvoje, kad Žemaitės raštai praktiškai mūsų mokyklose naudojami kaip literatūros dalykas ir kad tame pat vadovėly pasakyta, jog beletristinė knyga, jei ji yra mokslinio pobūdžio, skiriama ne į beletristiką, bet į atitinkamą mokslinę skyrių, tai ir paskutinis pavyzdys iš laisvos orientacijos išmuša ne vieną. Daugelis, žinoma, dešimtinę bibliografijos klasifikacijos sistemą giria ir jos prisilaiko vien dėl to, kad ji plačiai yra užkariavusi nuomones, kaip patogiausia skyrių skaldymui. Tačiau man atrodo, kad mūsų dalių bibliotekoriams šabloniškai laikytis tos nuomonės būtų ne visai tikslu. Juk šifruose knygos turi savo atskirus eilės numerius, o skyrių skaldant į poskyrius, jau ir eilės numeris turi keistis. Tai reikalauja atskiro laiko, o dėl visų užrašų ištaisymo švariai vedamos bibliotekos pasikeičia išvaizda ir štai dėl to dešimtinė sistema galutinio tikslo nepasiekia. Bet ji turi ir gana daug gerų pusių. Mūsų vadovėlis, kur ji yra aprašoma, padarius tik nedidelių pakeitimų (daugiau pritaikant pulkų bibliotekoms) ir smulkesnių paaiškinimų būtų visiškai geras, o dėl daugelio dalykų net nepamainomas.

Paprastai, skaitytojas, atėjęs knygos, reikalauja šitaip: ką nors apie šarvuočius, gerą romaną, raštų, eilėraščių, ką nors iš žemės ūkio, iš geografijos ir t. t. Tad gal geriau būtų metodiškai suderinti ir knygų klasifikaciją, kad, sakysim, ir tą pačią dešimtinę, daugiau tik ją suprastinus ir išdirbus naujas, išsamiai vaizdžias, šifravimo lenteles. Būčiau linkęs: turėti, kaip ir yra bibliotekoje, dešimts pagrindinių skyrių, suimant čia į 8 šifrą ir visą beletristiką plus dar atskirai tik karybą, kaip ji yra tvarkoma mjr. Ružancovo praktikoje ir plk. Buroko — vadovėly. Skyriuose daryti tik ryškiai skirtingų dalykų poskyrius, kurių skaičius turėtų būti aprėžtas ir pastovus (į grupes nesmulkinti), o kai kuriuos skyrius net visai į poskyrius neskaldyti, t. y. daryti šitaip: Šifrą 0 skaldyti į tris poskyrius — bendro turinio veikalai ir bibliografija, laikraščiai, žurnalai. Šifrus 1, 2 ir 4, kaip mažiausia turinčių knygų, visai neskaldyti. 3. šifrą suskaldyti į keturis poskyrius: švietimas, teisė, sociologija, statistika ir t. t. 5 — į du: gamta, matematika. 6 — į keturius: medicina, žemės ūkis, inžinerija, amatai. 7 — į septynių: bendras menas (pagražinimai, architektūra, tapyba, paišyba, fotografija ir t. t.), muzika, žaidimai (įvairūs kariški ir kiti, sportas, šokiai ir t. t.),

operetės, dramos, komedijos, misterijos ir t. t. 8 — į penkių: literatūra, raštai, romanai, apysakos (be to novelės bei kiti skaitymai), eilėraščiai. Ir 9 šifrą suskaldyti į tris poskyrius: istorija, biografija, geogra-fija. Reikia pažymėti, kad tokios klasifikacijos išdėsty-me turi būti duotos ir labai vaizdžios atskirų šifrų knygų poskyriais grupavimo lentelės, panašiai, kaip dabar duota karybai, kad bibliotekoriui skiriant knygą į tą ar kitą poskyrį, ilgai galvos kaitinti ir dvejuoti netektų. O tai, turint seną vadovėlį, padaryti ne taip jau sunku. Kas liečia poskyrių ženklimą, tai ir jis turėtų būti kuo paprasčiausias, pridėdant prie šifro ne daugiau kaip tik vieną skaitmenį arba net vietoj jo — didžiąją (pagal reikalą dar ir vieną mažą) raidę, pav.: 8 L — literatūra, 8 R — raštai, 8 Rm — romanai, 9 B — biografija ir t. t.

Atsižūrint į bendrus dalių bibliotekos principus ir aplinkybes, manau, yra ir daugiau minėtų dalykų. Pirmiausia, biblioteka turi būti kuo korektiškiausiai susitvarkiusi dokumentaliai. Be dokumento bibliote-koje neturi būti nė vienos knygos. Pavyzdingoje bib-liotekoje knygų dokumentai (tikriaus dokum. nuorašai, nes originalai turi būti laikomi pulko štabe) laikomi visai atskiroje byloje. Tenka pastebėti, kad dar randa-si dokumentų ir visai neatitinkančių formalumo rei-ka-lavimams (nes bibliotekoms tvarkyti taisyklės suda-rytos žymiai vėliau, negu pačios bibliotekos), kaip an-tai, dokumente neišvardyta kiekviena knyga atskirai, bet nurodytas tik bendras skaičius ir bendra suma. Tokiais atvejais reikia stengtis duoti knygas įkainoti komisijoms ir jų aktus, pravedus per ūkio žurnalą, laikyti jau tikresniais knygų dokumentais. Knygų ap-darų kainos irgi visur reikia žymėti, ir kiekvienos at-skirai. Dėl inventoriaus knygos nieko ypatingesnio ne-tenka pasakyti. Ją laikau veidrodžiu, kuris biblioteko-riui iš karto parodo visą biblioteką, o trečiajam — pa-tį bibliotekorių. Pas tvarkingus bibliotekorius ji veda-ma labai atidžiai ir švariai. Kai kurie ją veda net bib-liotekiniu šriftu, ir tai laikau naudinga, nes šis šriftas yra geras taupumo atžvilgiu, gražiai atrodo, o svar-biausia jo ypatybė toji, kad ilgainiui vedant knygą jau naujam bibliotekoriui (taip pat, žinoma, bibliotekiniu šriftu), braižas palieka mažai skirtingas. Šrifto vado-vėlį galima gauti iš mjr. Ružancovo. Jį išmokti — tik truputį kantrybės ir noro, o gali kiekvienas. Šis šriftas gražiau išeina pas tuos, kurie jį vartodami nelabai lin-kę raides didinti ir rašymo atžvilgiu siek tiek daugiau lin-kę į apskritumą. Man šio šrifto nepatinka tik viena raidė, būtent, mažoji „a“. Mano manymu, pakeitus šią raidę rašyta, ir visas šriftas atrodo pusiau rašytas ir derinasi tada ne tik su spausdintu, bet ir su rašytu šriftu.

Kas liečia katalogą, tai praktika parodė, kad pul-ko bibliotekai patogiausias ir būtinas kortelinis. Ka-talogui spintas dažniausiai padirba pagal Kariuome-nės bibliotekos spintų pavyzdį. Bet čia reikia nepa-miršti, kad pulko biblioteka tokių spintų, paprastai, pasidaro ne daugiau kaip tik vieną, tai ji turėtų būti žymiai platesnė — turinti į apačią daugiau eilių ir ei-lėse daugiau dėžučių. Jos apačią palikti tuščią irgi ne-patartina, nes dar idėjus dureles, ji tinka ir byloms ar kitiems dalykams pasidėti ir tuo pačiu, kaip baldas, gražiau atrodo.

Vyt.

(B. d.)

Septintoji visų priešakyje

Stepas Rauduvė metė algebros vadovėlį ir sugniaužė kumštį.

— Aš jos, tur būt, niekad neišmoksiu, — beviltiškai tarė.

Dešinėje sėdįs ilgais plaukais, smulkutis, gyvomis juodomis akimis Strazdas nusišluostė prakaitą.

— Pašėlęs uždavinys, — tarė jis. — Jau 2 valandos, kai aš jį sprendžiu, bet negaliu išspręsti.

Būrelis gimnazistų atitraukė akis nuo knygų. Buvo trimestro galas. Visiems rūpėjo pažymiai. Ne veltui jie rinkdavosi kasdien pas atskirų dalykų žinovus, savo klasės draugus pasimokyti, pasiaiškinti.

Kambaryj oras buvo tvankus, bet visi jie prakitavo ne tiek dėl šilimos, kiek dėl neišnarpliojamų binomų ir kvadratinų lygčių.

Už durų subrazdėjo. Įėjo nepažįstamas svečias. Jis klausė vyresniojo Strazdo, bet dar šis nebuvo grįžęs. Pasiprašęs, nusimetė apsiaustą ir prisėdo. Tylėjo ir sekė vaikus.

Garsiai gimnazistai ginčijosi, dirbo, braškėjo popierius ir lūždavo pieštukai. O tas nelemtas uždavinys!

Nepažįstamasis po geros pertraukos pirmas pradėjo šneką.

— Sunku, vyručiai? Ar ne pusmečio galas? O atsimenu ir mums jiš baimės įvarydavo.

Nepažįstamasis pasakojo.

— Buvau ir aš gimnazistas. Buvau juo 17 metų. Mokiausi šiame mieste ir šitoj jūsų gimnazijoje. VII klasėje mus smarkiai spausdavo matematikos mokytojas rusas.

VII klasėje!.. Juk ir čia buvo susirinkę visi septintokai. Koks nelauktas susitikimas!

Dar nuostabiau. Klasė buvo prieš tiek metų ta pati, kaip ir šiomet — antramė aukšte iš sodo pusės. Paklausė nepažįstamasis ir apie suolą, kurio vidurinėje lentoje buvo išpiaustyta: Kelkite, kelkite, kelkite!..

Pašėlimas! Toks suolas buvo ir dabar; jis stovėjo pačiame gale, pertaisytas, nudažytas, bet vis tik tas įrašas tebebuvo. Jie jį visi matė, bet nieks nepagalvojo, kad toms raidėms jau 17 metų.

Pas matematikos kankinius atėjo dar vienas gimnazistas. Raudonas ir viskuo patenkintas veidas šviete iš tolo. Bepigu Varnui šypsotis. Jis gimęs matematiku.

Jis buvo linksmas, vikrus, draugiškas. Jis buvo vienas iš klasės vadų. Tai jis sėdėjo paskutiniame suole, kuriame buvo įrašyta tie 3 žodžiai.

— Kokie liūdni veidai, — šūktelėjo jis. — Gera žinia, vyručiai. Jei ryt gausite gerą baslį už algebrą, tai per paskutinę pamoką išsiblaivysit... Ryt bus šaudymas. Klasės budėtojui liepta parūpinti šiandien

popiet maišelį žvyro ir lentą taikiniui prisegti. Šaudysime kieme šratais...

Gimnazistai aikelėjo. Puiku. Šaudymo jie jau laukė, girdėjo apie jį, prašė karinio rengimo instruktoriaus. Galų gale!..

Nepažįstamasis, kurį trumpam laikui susidomėję gimnazistai pamiršo, keistai šypsėjosi.

— Vyrai, — tarė jis. — Ar patinka jums karinis mokslas.

Vienbalsis atsakymas nepažįstamajam patiko.

— Na, aš taip seniai spėjau. Visi juk septintokai būdavo kariški žmonės. Mes prieš 17 metų taip pat buvom kariškai nusiteikę. Jūs mūsų įpėdiniai...

Gimnazistai greit suprato, kad už jo lėtų žodžių slėpėsi kažkokia įdomi istorija. Paprašytas jis pradėjo pasakoti.

...Jau būdami žemesnėse klasėse mes svajojome apie VII klasę. Ten viliojo ne tik geriausia antrojo aukšto klasė, bet ir pats septintoko vardas. Septintokai mūsų laikais visai gimnazijai duodavo gyvumo. Ką būdavo surengs gražų pasilinksminimą, septintokai. Kas laimės rungtynes žiemos čiuožykloj, o vasarą prie upės — septintokai. Septintokai buvo pirmutiniai gimnazijos linksmuoliai, nugalėtojai ir vadovai.

Keista buvo, bet taip buvo. Rodos, juk ir žemesnėse klasėse galėjo tokie pat veiklūs ir judrūs mokiniai būti, bet ne! Tik septintą klasę peržengę užsikrėsdavo kažkokia nepaprasta nuotaika.

Iš šeštos išsmukęs pajusdavai, kad dar metai, ir jau pasieksi aštuntąją. Tai gal daugiausia ir pakeldavo visiems septintokams galvas, įkvėpdavo pasitikėjimo ir drąsos.

Metai iš metų septintokai praeidavo šią klasę, pasiekdavo aštuntąją, baigdavo gimnaziją, išeidavo į gyvenimą. Tačiau visi jie palikdavo VII klasę su jos šūkiu: „Septintokai visur pirmieji!“...

Aštuntosios klasės mokiniai būdavo susirūpinę mokslu, baigiamaisiais egzaminais ir tiktai septintokai vaidindavo gimnazijoje svarbiausią vaidmenį.

O štai septintokai 1918 m. padarė žygį ne vien tik septintosios klasės garbei.

Iš čia Vilnius maždaug už 120 km. Gyvenimas tuo metu Lietuvoje buvo jau nebeaiškus. Vokiečiai rengėsi trauktis. Į kraštą iš rytų, pietų ir vakarų slinko svetimieji. Gyvenome ir nežinojome, kam gyvename, kokia bus rytojaus diena.

Darbas gimnazijoje buvo labai menkas, mokytojų maža, tie patys beveik niekeno nerūpinami, neprižiūrimi. Gimnazijos direktorius buvo lenkiško nusištatymo, keli mokytojai rusų dvasios prisigėrę. Mokiniai buvo abejingi viskam.

Vieną rytą į klasę atėjo Gulbis, gerai nusiteikęs. Aš sėdėjau su juo viename suole. Tame pačiame, kur buvo įrašyti tie 3 žodžiai: „Kelkite, kelkite, kelkite!“

Gulbis buvo vikrus vaikas. Nors jo niekas ne-

rinko, bet VII klasėje jis buvo vadas. Jis mums vadovaudavo visuose klasės žygiuose. Jis visada pirmasis šūktelėdavo:

— Vyrų, juk septintokai pirmieji!

Per pertrauką jis mus paslapčiom pašaukė. Nusišėbėjom, kodėl mus išskyrė, nes su esančiais klasėje lenkų dvarininkų sūnumis ir vietiniais rusiukais sugyvendavom neblogai.

Gulbis pranešė nepaprastą naujieną. Vilniuje organizuojama Lietuvos kariuomenė. Iš viso krašto jau plaukia savanoriai. Priimami visokio amžiaus vyrai.

Be žodžių supratome, ką Gulbis tuo paslaptingu pranešimu norėjo pasakyti. Jo žibančios akys ir bent kiek drebaş balsas rodė, kokia ši žinia buvo jam brangi ir nepaprasta.

— Ir... — paklausė kažkas.

— Septintokai visur pirmieji, — atšovė Gulbis. — Iš gimnazijos taip pat turi kas nors eiti. Iš kitų mokyklų gimnazistai jau išėjo.

Nieko tikro nežinojome, niekas mums smulkiau nepapasakojo apie tą kariuomenės organizavimą. Septintoji klasė turi būti pirmoji! Mes norėjome tada visi eiti!..

Visi negalėjo išeiti, ir greit buvo nuspręsta, kad pirmiausia turi į Vilnių eiti trys: Gulbis, Baukus ir aš. Atvykę į Vilnių mes turėjome surasti tą organizuojamą kariuomenę, įstoti ir tuoj pranešti likusiems. Mus turėjo tada pasekti kiti.

Buvo šaltas vakaras, kai susirinkome priemiestyje. Čia buvo sutartoji atsisveikinimo vieta.

Čia susirinko pusė VII klasės. Buvo ir 4 mergaitės. Kelias buvo tolimas. Nuolatinio susisiekinimo nebuvo. Reikėjo keliaujant naudotis visomis galimomis priemonėmis.

Mums įteikė bendrą piniginę rinkliavą — kelias dešimtis markių. Du draugai atnešė po maisto ryšulėlį. Mačkus Gulbiui, mūsų savanorių trejukės vadui, įteikė savo ginklą. Mačkus prieš metus jį buvo nusipirkęs iš vieno vokiečio. Tai buvo jau padėvėtas revolveris. Tai buvo jam didžiausias ir artimiausias širdžiai turtas. Kas iš mūsų nėra svajojęs apie nuosavą ginklą. Mes visi pavydėdavome Mačkui. Tą vakarą jis atidavė mums.

— Jums reikalingas ginklas, paimkite, — pasakė jis paprastai ir draugiškai. — Saugok jį, greit aš pas jus ateisiu ir atsiimsiu.

Mūsų septintokės kiekvienam įteikė po šiltas, geras pirštines. Tai buvo jų pačių, per rankų darbų pamokas numegstos pirštines.

Klasė viskuo, kuo tik galėjo iš savo gimnazistiškų išteklių, finansavo tą nepaprastą karinę ekspediciją į Vilnių.

Mes tada išėjome. Iš visos gimnazijos buvome pirmieji. Septintajai klasei garbė ir pirmenybė buvo išlaikyta.

Kitą rytą tik per trečios pamokos pertrauką būrelis galėjo vėl laisvai susirinkti. Baisioji algebra buvo praėjusi. Visi su pakeltu ūpu laukė žadėtojo šaudymo.

Varnas pirmasis pašaukė prie paskutinio suolo.

— Štai tas istoriškas suolas, — tarė jis, rodydamas akimis į išdilusį, bet dar lengvai išskaitomą gily įrašą. Su peiliuku buvo išpiauti 3 žodžiai: Kelkite, kelkite, kelkite!..

— Puiki buvo anoji VII klasė, — tarė Strazdas. — Juk šiame suole tie vyrukai sėdėjo.

Girdėjusieji vakar anų dienų gimnazistų istoriją susikaupe tyliai tyrinėjo negyvą medinį baldą. Juodas jo viršus ir išblukus geltona atrama tiek atsiminimų juose dabar sužadino.

Tada jie išėjo. Į steigiamus pulkus rinkosi ne tik gimnazistai, bet ūkininkai, miestelėnai, darbininkai, visi, kurie tik buvo lietuviai.

Už lango skaisčiai žibėjo auksinis saulės rutulys. Spindulių pluoštai aštriai kirto naujai dažytas klasės sienas.

Rauduvė staiga tarė.

— Jie buvo septintokai, ir mes esame. Mes turime anų dienų tradicijas sekti. Septintoji visų priešakyj!

— Septintoji visų priešakyj! — pakartojo kiti.

— Eisime pirmtakūnų keliu...

— Puiku, — Varnas prisidėjo. — Jūs visi sutinkat. Dabar tuoj turime ką nors padaryti, nes reikia iškelt septintosios klasės garbę ir pastatyt ją priešakyj. Tuoju turim ką nors padaryti. Galvokit!..

Jaunieji vyrai dar baltais, švelniais veidais, gyvent tik pradėję, nutilo. Atsirado kaktose raukšlelių. Jie įtemptai galvojo. Ką nors septintosios garbei...

Varnas, didysis klasės pramuštgalvis, staiga švilptelėjo.

— Žinau!.. Mes būsime pirmieji gimnazijoje ir net gal Lietuvoje. Ot bus septintajai garbė!..

Pakrypo į jį žvilgsniai, įsmigo akys, lūpose užsikirto klausimai. Varnas negaišo:

— Juk mes rengiame Kalėdoms vakarą. Tai bus gražus ir ilgas vakaras. Neveltui jam tiek vargo ir rūpesčio dedam. Direktorius, mokytojai, tėvai, miesto visuomenė dalyvaus!.. Bus puikus vakaras su vaidinimu, sportine mankšta, žaidimais, šokiais... Mes pelną nutarėme...

— Burinė valtis... — tarė kažkas užpakalyje.

— Taip statytumėme burinę valtį, bet mes jos nestatysime...

Varnas apsidairė.

— Septintoji bus pirmoji ir pavyzdys visiems. Visą gimnazistiško kalėdinio vakaro pelną ginklų fondui! Prieš tiek metų aukėjo vienaip, šiandien mes aukosime kitaip. O tėvynės būseną panaši! Sutinkate, vyrai?

— Valio!.. Septintoji pirmoji!

J. D.

REIKALAUJA DAUGIAU KARINIO RENGIMO PAMOKŲ

Ši rudeni karinis rengimas Jurbarko v. gimnazijoje stengiamasi dar daugiau praplėsti, negu anksčiau. Programa kartojama, vykdomi įvairūs karinio pobūdžio pratimai, estafetės, bėgimai vorele, grupėmis, prieš atakavimai, granatų metimai į taikinį, tolį ir t. t.

Aplamai, instruktoriaus p. Stalausko dėka mokiniams įkvėpiama tikra karinė drausmė ir sąmoninga tėvynės meilė. Kaip aukštesniųjų klasių mokiniai pamėgę karinį rengimą, liudija tai, jog dauguma reikalauja dar ir popietinių pamokų, kad galėtų geriau kariškai pasiręgti.

Paskiausiai maloniausias mokinių svečias — „Karys“. Vos spėja jis aplankyti gimnazijos raštinę, vyresniųjų klasių atstovai stengiasi „išbrauti“ pas instruktorių „Kario“ gauti. Kadangi į gimnaziją teateina keli „Kario“ ekzemploriai, tai dauguma negauna pasiskaityti. Idomu, kad skautų skaitykloj, veikiančioj nuo pat mokslo metų pradžios, taip pat „Kario“ nematyti.

Lapkričio 24 d. Šimkaičių apylinkėj buvo šaulių manevrai, kuriuose norėjo dalyvauti vyresniųjų klasių mokiniai, tačiau negavo gimnazijos vadovybės leidimo. M-nys

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

NAUJAS „KARIO“ REDAKCIJOS KOLEGIJOS NARYS

Vietoj iki šiol buvusio „Kario“ redakcijos kolegijos nario mjr. Daukšio, artilerijos reikalais „Kary“ rūpintis paskirtas naujas kolegijos narys artilerijos inspekcijos plk. lt. Abaravičius.

NEVERTA BŪTI BE DIENRAŠČIO!

Daugumas vyresnio kurso kariūnų išsirašo „Lietuvos Aidą“. Kadangi kariūniška alga neleidžia kiekvienam paskirai dienraščio išsirašyti, tai išsirašo susidėję keli kariūnai ir laikraštį atliekamu laiku paeiliui perskaito. „Neverta kazemate būti be dienraščio dėl 30 ct. mėnesiui“ — sako jie.

Kar. gr. Š-kas

SULAUKĖ JAUNŲ ŽEM. VIRŠININKŲ

Lapkričio 30 d. išleista 1 p. p. mokomos kuopos 31-oji laida. Pirmuoju egzaminu išlaikė Alfonsas Brazgulis, antruoju — Vaclovas Urbonas, apie 20% gerai ir visi kiti patenkinamai. Pirmieji du, kaip baigę labai gerai, apdovanoti laikrodžiais.

Gruodžio 1 d. jiems buvo suruošti III bataliono kareivinėse bendri pietūs. Šių išleistuvių proga visi baigusieji sudėjo didelę auką ginklų fondui, paskirdami iš viso 175 litus.

J. lt. V. Urbutis

PRIE BENDRO DARBO NORI PRITRAUKTI IR ARTILERININKUS

3 pėst. pulko puskarininkiai, baigę pulko kūrimosi darbą, susirūpino ir savo ramovės steigimo reikalais. Lapkričio 25 d. buvo sušauktas pulko štabo ir I bataliono liktinių susirinkimas. Susirinkime išrinkta ramovės valdyba ir nutarta, kad jos kūrimosi periode kiekvienas liktinis skirtų ramovei tam tikro dydžio piniginę pašalpą. Išspręstas narių mokesčio dydis, naujų narių priėmimo ir kitokie ramovės reikalai.

Be to, nutarta pasirūpinti, kad prisijungtų prie kuriamos liktinių ramovės ir gyveną Kėdainių įguloj 2 art. pulko liktiniai kariai. Norima sudaryti vieną Kėdainių įgulos liktinių karių ramovę.

Smilga

IR PRAMOGA, IR GERAS DARBAS ATLIKTAS

Lapkričio 23 d. kariuom. šventės proga šarvuočių rinktinės liktiniai puskarininkiai Radviliškio įgulos kareiviams suvaidino dramą „Vilniaus laisvė“ ir komediją „Pypkė“.

Vakare vaidinimas pakartotas visuomenei, iš kurios gautasis pelnas paskirtas ginklų fondui. Tenka šarvuotininkais pasidžiaugti, kad, dar palyginti neseniai persikėlę į Radviliškį, jau sugebėjo tinkamai pasirodyti kultūriniu darbu.

V. A.

KUPIŠKĖNUS ŽAVI KARIŲ DAINOS

Kupiškio apylinkėje dažnai girdėti skambios karių dainos. Šventadieniais bažnyčioje įgulos karių choras gieda giesmes. Žygiuojančius iš bažnyčios su dainomis karius žmonių būriai toli palydi.

J. v. psk. Šleikus

TURIME DALYSE IR SAVO MOKYTOJŲ

5 p. D. L. K. Kęstučio pulko 4 kuopos jauni kareiviai labai patenkinti švietimo pamokomis ir su noru jų laukia, nes gali prasilavinti ir daugiau išsimokslinti.

Pamokoms kareiviai suskirstyti į tris grupes, pagal mokslą. Pamokas dėsto iš tų pačių jaunųjų kareivių tarpo paskirti asmenys, kurių keletas yra baigusių aukštesnį mokslą, o vienas turi mokytojo cenzą.

A. Žk.

LIKTINIŲ PUSKARININKIŲ KURSAI

Švietimo ministeriui leidus ir karo vadovybei sutikus, ats. pulkininko Vyšniausko iniciatyva įsisteigė liktinių puskarininkų brandos atestatui įsigyti kursai. Kursantai paskirstyti į dvi grupes: I grupė iki 4 klasių ir II grupė iki 8 klasių.

Kursuose lektoriauja ats. plk. Vyšniauskas (jis ir kursų vedėjas), aukšt. mok. inspektorius Z. Kuzmickis, Aušros gim. mokyt. Spūdas, Dr. Janulionis, kun. Abraitis, Šileris ir kiti.

Kursų būstinė šančiuose, 3 artilerijos pulko kareivinėse.

B.

KARIAMS PADEDA IR ARTISTAI

Lapkričio 30 d. 5 p. D. L. K. Kęstučio pulko salėje buvo surengtas linksmas vakaras. Vaidino „Jonas būtinojoje tarnyboje“ 1 v. komed. ir „Nusižudėlis“ 1 v. k. Vaidinime dalyvavo ir valst. teatro artistai: Čeikauskas, Siemaška ir kiti. Akomponavo Kuprevičius.

„KARYS“ VISIEMS PATINKA

„Kari“ visi mėgsta, nes dabartiniu turiniu visapusiškai patenkina kiekvieną skaitytoją. Naujo numerio dideliu ilgesiu laukia, o gavus į kuopą iš pradžios negalima prieiti pasiskaityti. Todėl 5 p. 4 kuopos daugumas karių kitiems metams žada patys išsirašyti „Kari“.

J. kareivis A. Žk.

VISUR GALIME RAŠTI PROGŲ SAVO KRAŠTUI PATARNAUTI

Klaipėdos įguloj minint kariuomenės šventės sukaktį, buvo surengta ir meninė programa, kurioj operos solistas p. Bručkus padainavo keletą dainų, p. Matiukas pagrojo smuiku, prof. Prialgauskui akomponuojant. Be to, 6 pėst. pulko kareivių choras, eil. Visockiui diriguojant, padainavo keletą liaudies ir kariškų dainų. Visi menininkai jokio mokesčio neėmė. Pertraukų metu Vyčio kryžiaus kavalieriai ir įgulos karininkai su žmonomis rinko už programas aukas. Viso surinkta per 300 litų ginklų fondui.

V. p. Milevičius

JAUNI RYŠININKAI NET SU AUKŠTUOJU MOKSLU

Ši paskutinioji jaunųjų kareivių, priimtų į 7 p. Ž. K. Butegidžio pulko ryšių kuopą, laida yra bene viena iš gausiausių išsilavinusių ir mokslusėjusių skaičiumi. Beraščio nerasi nė vieno, bet yra net su aukštuoju mokslu, baigusių gimnaziją, komercinę mokyklą, mokytojų seminariją ir t. t. Be to, ir šiaip yra nemaža specialistų—amatininkų, elektromonterų, technikų ir t. t.

SĖKMINGAI DARBUOJASI LIKT. PUSKARININKIŲ CHORAS

7 p. Ž. K. Butegidžio pulko diriguojamas švietimo vado vo padėjėjo ir bažnytinio choro vargonininko vyr. pusk. Mikšio liktinių puskarininkių choras veikia gana gražiai ir turi nemažai gabių dainininkų. Dažnai žymesnių švenčių proga ir šiaip choras pasirodo su gražiomis dainelėmis, kurių tiek patiems pulko kariams, tiek civilinei visuomenei tenka pasiklausyti, kaip gražiai ir sėkmingai išsilavinęs dirba choras.

Dėl to, choras tiek karių tarpe, tiek visuomenėj yra įgijęs sau prielankumo ir mielai laukiamas pasirodant dažniau.

Telefonininkas

PASKAITA MAČIUSIO VILNIAUS VARGUS

Lapkričio 28 d. p. V. Šalkauskas, gyvenęs ilgą laiką Vilniaus krašte, 8 pėst. pulko II bataliono kariams Varniuose skaitė įdomią paskaitą. Smulkiai supažindino su opiausiu kariams Vilniaus klausimu. Vaidotininkai dar geriau pažino savo vargstančius brolius vilniečius ir dar daugiau pamilo toki lietuviai brangų Vilniaus kraštą. Visi tvirtai pasiryžo greičiau išlaisvinti vargstančius brolius ir, nusilenkę Aušros Vartams, pirmi iškelti Gedimino kalne trispalvę vėliavą.

Na-ras

GRAŽUS ĮSPŪDIS

Artilerininkai, atvykę į šiaulių įgulą, labai suįdomino šiaulių visuomenę savo gražiais žirgais ir pabūklais.

V. p. Gaidys

MŪSŲ SKAITYKLA TURTINGA LAIKRAŠČIAIS

1 gusarų D. L. Etm. Kun. Jonušo Radvilos pulko liktinių puskarininkių klube yra skaitykla, valgykla ir bufetas. Klubas įrengtas gražiai. Sienas puošia kariams brangūs paveikslai. Įsigyta gerų baldų. Skaitykla gan turtinga laikraščiais. Yra geras radio aparatas. Atliekamu laiku čia puskarininkiai susirenka vieni radio paklausyti, kiti laikraščių paskaityti arba šiaip linksniau laiką praleisti. Puskarininkiai sugyvena labai gražiai.

Vyr. psk. Liškevičius

JŲ ŽYGI VISUOMET LYDI DAINA

I inžinerijos b-no mokomiečiai nors neturi dūdų orkestro, bet nenusimena, nes orkestrą pakeičia pačių skambiai traukiamos dainos. Šis choras j. p. Mikalausko iniciatyva pasiekė gana gero ir švelnaus susidainavimo. Todėl šiam chorui net kelis kartus teko ir radiofone dainuoti.

Kar. k. Talanskas

GIRDIM VISĄ PASAULĮ

Švietimo vadovo rūpesčiu atgabenta 2 aerodromo kuopai išbandyti 4 radio aparatai: 2 Philips, 1 Telefunken ir 1 latviškas VEF. Specialistai įtaisė antenas su saugikliais ir prijungė aparatus. Apgulę aparatus dabar klausom iš viso pasaulio kalbų ir muzikos. Labai pikta, kai pasuki ir užgirsti „folksint“ — „Achtung hier Berlin...“ na, ir pradeda šmeižti Lietuvą. Arba užgirsti iš Vilniaus keiksmus prieš Nepriklausomą Lietuvą, tai koliojasi lenkų agentai. Nekantraudami laukiam kariuomenės pusvalandžių, kurie labai įdomūs. Pasiklausysime, o paskui ir mes gal kaip nors pateksime į radiofoną linksminti palikusius namuose brolius ir seses.

Artūras Jovaiša

TAIP SVEIKINO KARIUOMENĘ PER RADIO LAPKRIČIO 23 D. LIETUVOS ŠAULIAI

Švenčiant šiandien mūsų kariuomenės įsikūrimo dieną, Lietuvos Šaulių Sąjungos centro taryba sveikina visos Sąjungos vardu mūsų narsiosios kariuomenės vadovybę ir visą kariuomenę.

Mūsų pasididžiavimas savąja kariuomene, jai pagarba ir meilė kyla, prisiminus ne tik didingas Tėvynės vadavimo dienas, širvintus ir Giedraičius, bet ir pastaraisiais metais jos parodytą drąsą ir tikrai didvirišką pasiryžimą žygiu atsakyti į mūsų kaimynų grėsmojimus ir ginklu žvanginimą.

Turėdami tokią narsią kariuomenę, mes esame tikri, kad ir ateityje bus saugi mūsų tautos nepriklausomybė.

Tat mes visi esame pasiryžę visu kuo padėti mūsų kariuomenei ir ją remti tame jos šventame krašto gynimo darbe.

LIETUVOS ŠAULĖS

Mus, brangus broliai kariai, riša vienas ir tas pats tikslas. Lietuvos šaulių sąjungos pagrindinis uždavinys — padėti išlaikyti Lietuvos nepriklausomybę ir ginti tautą nuo išorinių ir vidujinių priešų. Jūs savo krūtinėmis užstojate mūsų brangiąją Tėvynę nuo žiauraus priešo, savo krauju pašventinate jos dirvonus, savo narsumu ir patvarumu išgarsinate jos vardą. Šalia Jūsų kovoja ir šaulių sąjunga, tik jos darbo dirva, ypač mūsų moterų, kiek kitoniška. Mūsų uždavinys, tariant šaulių s-gos kūrėjo Vlodo Putvinskio žodžiais, yra taip paruošti gintis visą tautą, išugdyti ją morališkai, fiziškai ir ekonomiškai, kad, karui ištikus, mūsų tautos organizmas veiktų kaip tikslus laikrodinis, kad nė vienas jėgos krislelis nenuėitų pro šalį, kad viskas būtų sunaudota krašto gynimo reikalui, kad grįčioje be darbo neliktų nei seno, nei jauno, nei vyro, nei moters, kad visi eitų į talką Jums, broliai kariai.

Mes moterys šaulės norime aktyviai prisidėti prie šio darbo. Mes norime ugdyti ir saugoti Tėvynės meilės šventąją liepsną. Norime, kad ji degtų ne vien ant didžiojo tautos aukuro, bet kad kiekviena Lietuvos moteris nuo jo įžiebtų savo šeimos aukurelį ir šventąją liepsną mylėti ir saugoti išmokytų visą savo šeimą. O karo trimitams sugaudus, kai mūsų vyrai ar karių ar šaulių eilėse ištrauks į kautynių lauką, mes, moterys, norime Jūsų žaizdas tvarstyti, Jus šiltu maistu ir drabužiu aprūpinti, dirbt raštinės darbą, žinias teikti, saugoti sandėlius ir kitus valdžios pastatus ir visur eiti, kur tik Jums mūsų moteriškos jėgos gali būti naudingos.

Nesibaidome mes ir ginklo. Jis mums gali būti reikalingas, kai, Jums į karą išvykus, teks namus saugoti, krašto viduje tvarką palaikyti ar pavartoti priešo užimtose vietose, kur kartais nuo vieno šūvio pareina žmogaus gyvybė.

Norime mes mokytis gintis ir nuo priešo puolimų krašto viduje, kai Jūs, mūsų gynėjai, būsite išėję į frontą.

Ši garbingoji mūsų kariuomenės diena dar ryškiau mums teprimena mūsų svarbius uždavinius, teduoda mums naujų jėgų mūsų pasirinktuoju keliu eiti.

Valio mūsų tautos laisvė, valio mūsų narsioji kariuomenė.

ŠAULIAI RŪPINASI SPORTU

Paskiausiai Joniškio šaulių būrys gyvai susirūpino žiemos sportu. Šiam reikalui šauliai įsteigė savo sporto klubą-skaityklą, kurioje kas vakarą didelis šaulių, miesto inteligentų, visuomenės ir karinio parengimo mokinių skaičius susirenka mankštai. Kadangi sporto klubas, kaip neseniai įsisteigęs, neturi daug sporto įrankių, tai tenka jais naudotis pasikeičiant. Augant klubo narių skaičiui, visus trūkumus tikimasi greit pašalinti.

A. J.

MOKA DIRBTI IR TAUPYTI

Vidgirių šaulių būrys, nors būdamas Vilkaviškio apskr. ribose, įsisteigė prie Mariampolės rinkt. ir šiemet lapkričio mėn. atšventė 8-ųjų metų savo veikimo sukaktį.

Pažymėtina, kad būrys turi gražių tradicijų, rūpindamasis savo apylinkės orumu ir metinių iškilnių proga surengia iškilmingus posėdžius, vaidinimus, dainas ir plastiškus mergaičių judesius.

Pažymėtini būrio darbai: Nepriklausomybės paminklo pastatymas, kaimo kapų aptvėrimas, misterijos pastatymas ir t.t.

Nežiūrint didelių išlaidų, būrys turi ir sutaupų. Gražiai darbuojasi š. š.: mok. Matulevičius, Barkauskas, Širvinskas, šaulės Žiginskaitė, Eidukaitytė ir kiti.

ŠAULIŲ MOTERŲ EILĖS DIDĖJA

Trakų apskr. moterų rinktinė gražiai ir uoliai dirba. Lapkričio pirmomis dienomis Kaišiadoryse buvo surengusi būrių ir sporto vadžių kursus, kurie praėjo geriausia nuotaika ir gražiai pasisekė. Šiomis dienomis pasibaigė 2 savaitių rinktinės k-to suruošti moterų kulinarijos kursai, kuriuos kaišiadorietės gausiai lankė. Šaulių moterų eilės diena iš dienos didėja.

Marma

JŪROS MEILĖ GYVAI SKLEIDŽIAMA KLAIPĖDOS KRAŠTE

Jau galutinai paaiškėjo, kad jūros šaulių būriui priemonių įsigijimas teigiamai išspręstas. Pavasarį Klaipėdos jūros šauliai jau turės laivą. Lapkričio 25 d. buvo jūros šaulių būrio susirinkimas, kuriame svarstė įvairius jūros šaulių būrio reikalus. Gruodžio mėn. numatoma surengti jūros šaulių kursai, kuriuose bus supažindinami su pagrindiniais jūreivybės dėsniais teoretiškai ir praktiškai. Be to, susirinkime buvo aptartas jūros šaulių uniformos reikalas.

Jūros propagavimą pirmieji pradėjo Klaipėdos lietuvių tautiškojo jaunimo sąjungos „Santaros“ jūros skyriai, kurių jau du yra Klaipėdos mieste. Jūros šaulių idėja jau pribrendusi ir jai pritaria platesni lietuvių sluoksniai. Jūros šaulių būrys organizuojamas šventojoje. Ten dabar nusikėlęs gyventi šaulių jūros būrio tarybos narys p. Bindokas, kuris tenai ir steigia jūros šaulių būrį. Be to, dar numatyta įsteigti jūros šaulių būrius ir kitose pajūrio vietose. „Santara“ taip pat numato įsteigti jūros skyrius ir provincijoje.

Jonas A. Misiūnas

BŪRYS STOJA Į GINKLUOTOMS KRAŠTO PAJĖGOMS REMTI TALKĄ

Kaišiadorių šaulių būrys paskutiniame savo visuotiniame susirinkime nutarė įstoti nariu į ginkl. krašto pajėgoms remti komitetą. Būrio vadu paskirtas š. J. Lekavičius.

AUKOS GINKLŲ FONDUI

Raitininkai (Merkinės val.). Vietinis šaulių būrys per visuotinį savo susirinkimą lapkričio 17 d. nutarė suorganizuoti rinkliavą ginklų fondo naudai. Šauliai pritarė. Lapkričio 24 d. Makniūnų dvare buvo viešas vakaras, kurio pelną rengėjai žadėjo paaukoti ginklų fondui.

ATSARGINIAI — ŠVIESOS NEŠĖJAI

Merkinės apylinkės beveik visas kultūrinis bei visuomeninis veikimas atsargos karių rankose. Ypač aktyviai jų veikimas reiškiasi šaulių eilėse, kur jie gali įgytąjį karišką meną pagilinti arba skleisti. Taip pat jie aktingai dalyvauja ir kitokio pobūdžio organizacijose. Atsarginiai čia suka didžiulį kultūros ratą, kuris skleidžia šviesos spindulius po šį dzūkų kampelį. Kiekvienas atsargos karys išsirašo kurį nors laikraštį, domisi knygomis. Jie čia yra šviesos nešėjai ir pavyzdžiai kitiems sodžiaus žmonėms.

V. Gelutis

Kariuomenės teismo kronika

— 1935 m. po Velykų pas šančių priemiesčio gyventoją Oną Zemlerienę apsigyveno tūlas kareivis, kurį Zemlerienė nuo žmonių slėpdavo ir, išeidama į miestą, užrakinavo jį savo kambaryje. Namų savininkas prašė Zemlerienę šį naują gyventoją įregistruoti į namų knygą, tačiau ji aiškinosi, girdi, kareiviams registruotis nereikalinga. Kilus įtarimui, kad tasai keistasis įnamys galės būti dezertyras, pranešta policijai, kuri jį sulaukė. Čia paaiškėjo, kad tai 5 pėst. pulko jaunas kareivis Adolfas Reichenbergeris, 1935 m. kovo 3 d. savavališkai pasišalinęs iš savo dalies, norėdamas išvengti karo tarnybos. Už pabėgimą iš kariuomenės Reichenbergeris nubaustas 6 metais s. d. kalėjimo, atimtos teisės ir kario vardas, o už slėpimą Ona Zemlerienė — 6 mėn. prastojo kalėjimo lygtinai.

— Aviacijos ūkio kuopos eil. Antanas Varža pripažintas kaltas, kad jis 1935 m. birželio 9 d., būdamas 3 art. pulko veterinarijos ligoninės tvarkinys, iš budinčio puskarininkio kambario slapta pagrobė valdišką pistoletą su buvusiais jame šoviniiais. Antanas Varža nubaustas 5 metais s. d. kalėjimo, atimtos teisės, kario vardas ir išmestas iš kariuomenės.

— 7 pėst. pulko grandinis Antanas Beržinskas buvo paskirtas karių krautuvės vyresniuoju pardavėju. Įgijęs krautuvės vedėjo pasitikėjimą, sugalvojo nusikalstamuoju keliu iš savo pareigų pasipelnėti. Taip jis, imdamas urmu prekes, dalį jų paimdavo be sąskaitų ir šias prekes sunaudodavo savo reikalams. Per visą savo tarnybos laiką jis padarė krautuvei 813 litų nuostolių. Kadangi jis šiuos nuostolius atlygino, tai teismo sprendimu gr. Antanas Beržinskas buvo nubaustas tik 4 mėnesiais karo kalėjimo su Karo Baudž. Statuto 52 str. pasekmėmis.

— Nuo 1934 m. pradžios 2 artilerijos pulko liktinių puskarininkių taupomosios—školinosios kasos sekretoriaus pareigas ėjo vyr. pusk. Antanas Damanskis. Viskas ėję gerai, kol kartą į kasos sekretoriaus rankas patekusi kortos, įklampinusios jį į nelaimę, iš kurios savo jėgomis jau nebeišsikaptęs. Pradžioje netikėtai pralošęs kasos pinigų 100 litų. Norėdamas šią sumą atsilošti, pralošė jų dar daugiau. Kad niekas tų trūkumų nepastebėtų, skolindavęs pinigų iš kitur ir duodavęs kam reikia. Vėliau jis nebesiskubindavęs įpajamuoti kasos narių indėlių ir gražinamų paskolų sumų. Per visą laiką jis vis „norėdavęs atsilošti“, bet aiškiai matęs, jog laimės neturės ir praloštieji pinigai jam nebus dovanoti, Pagaliau liepto galas buvęs prieitis ir jis teradęs tik vieną kelią — nusižudyti. Gavęs 3 dienas atostogų, pasiskolino revolvėrį, pasiėmė kasos pinigų likučius ir iškeliavo į plačiąją Lietuvą. Buvęs jis ir šen ir ten; užęs, girtuokliavęs su prascioku ir inteligentu, buvęs be galo turtingas ir visus vaišindavęs, tačiau nusižudyti niekaip negalėjęs, nes jam trūkę drąsos. Ir kai kartą savo kišenėse teradęs vos kelias francūziškas monetas, nutaręs grįžti į dalį ir atpirkti savo kaltes teisme. Traukiny jį, kaip važiuojantį be bilieto, sulaukė ir perdavė komendantūrai, o vėliau teismui. Čia jį pripažįsta kaltu ir nubaudžia pinigine bauda 1.210 lt. ir 2 metais 6 mėn. sunkių darbų kalėjimo, atėmus laipsnį, kario vardą, teises ir išmetus iš kariuomenės tarpo.

— 1935 m. liepos 24 d. karo aviacijos sargybų kuopos eil. Stasį Trumpį kuopos vadas buvo paleidęs 3 dienoms atostogų į Linkuvą. Tačiau eil. Trumpys nurodytu laiku į savo dalį negrįžo, pasislėpė ir slapstėsi ligi rugpiučio 1 d., kada jį, nuklydusį net į Uteną, policija sulaukė ir grąžino į dalį. Stasys Trumpis nubaustas ketveriais metais s. d. kalėjimo, atimtos teisės, kario vardas ir išmestas iš kariuomenės.

Kiekvienas Suomijos karys moka puikiai plaukioti, bokuoti, bėgti, futbolą žaisti, joti, pašliūžomis važinėti, šaudyti ir t. t.

Bet jų mėgiamiausias sportas yra jų tautinis žaidimas „Pesäpallo“. Šitas žaidimas yra tiek populiarus visame krašte, kad jį žaidžia visi be išimties. Tas jų tautinis žaidimas yra visų kitų sporto šakų pamatas. Suomiai yra labai puikūs ilgų atstumų bėgikai, kuriems nėra lygių pasaulyje konkurentų. Suomiai taip pat geri raiteliai. Kadaisė suomių hakkapelitta — raitininkai buvo geriausi Europoje. Ypač raiteliai pasižymėjo karuose.

Suomių tautiškas žaidimas Pesäpallo

Suomijos šiaurinėje dalyje gana ilga ir gili žiema, visas susisiekinimas nutrūksta. Tada suomiai vartoja pašliūžas. Pašliūžos tokios populiaros Suomijoje, kad daugelis medžiotojų bei šiaip gyventojų naudojasi jomis kiekvieną dieną.

Kariuomenėje yra specialūs pašliūžininkų būriai, kurie daro įvairius manevrus kalnuose, ilgas keliones, o taip pat tobulina ir greitį. Pašliūžomis gali gerai išsilavinęs karys nuvažiuoti iki 70—80 km per dieną. Toks karys gali kiekvienu momentu nugabenti pranešimą ir tą pačią dieną grįžti su įsakymu. Suomiai, suprasdami kariuomenėje pašliūžininkų reikšmę, lavina toje srityje visus jaunus vyrus.

Suomiai taip pat neblogi ir šauliai, pas juos dideli miškai, kuriuose daugybė plėšriųjų žvėrių ir paukščių. Todėl medžioklė yra labai plačiai išvyravusi. O tokie šauliai, kurie kasdien šautuvą laiko savo rankose, daug reiškia paskui kariuomenės eilėse. Tokie šauliai jau taikliai šauda.

Suomių jaunimas mėgsta sportą, nes jie supranta, kad savo tautos garbę gali iškelti įvairiuose pasaulio kraštuose tik savo jėga, savo sugebėjimais. Juk suomiai turi nemažą pasaulio rekordų. Jie davė geriausius ilgųjų atstumų bėgikus Nurmi ir kitus sporto didvyrius.

Karinio rengimo reikalas taip pat gerai suprantamas Suomijoje. Iš pat mažens jau auklėjamas jaunimas toje dvasioje. Krašto pažinimas, tautos praeities meilė, sportas ir kariškas lavinimasis jungia visos Suomijos jaunimą bendram darbui.

J. T.

ŽAIBO TURNYRAS GINKLŲ FONDUI KLAIPĖDOJE

Gruodžio 1 d. Klaipėdos miesto stadione buvo futbolo sezono uždarymo proga žaibo turnyras, kurio visas pelnas buvo skirtas ginklų fondui. Dalyvavo visos ap. lygos klasės komandos, išskyrus Šaulį. Komandos burtų keliu buvo suporuotos taip: KDS su MSK. Rungtynės baigėsi 1:1 (1:0). KSS — Bar-Kochba rungtynės baigėsi 2:0. Puslaikis 1:0 KSS naudai. KSS — MSK baigėsi tiksliai 2:1 pirmosios naudai. KDS — Bar-Kochba 2:0 (2:0). Laimėjo KDS. MSK — Bar-Kochba 6:1 (3:0). Šias rungtynes užtarnautai laimėjo MSK net 6:1 (3:0). Paskutinės rungtynės buvo tarp: KSS—KDS. Laimėjo KSS 1:0 (1:0). Buvo žaidžiama olimpine sistema ir rungtynės truko po 15 min. puslaikis. Nugalėtoju išėjo KSS.

Tą pačią dieną buvo ir lengvosios atletikos uždarymo proga tradiciniai miško bėgimai. Pirmuoju atbėgo Tendys, antruoju Černobrovikas ir trečiuoju Šedvydis (visi iš KSS). Komandomis laimėjo taip pat KSS, antroje vietoje Šaulys.

SUOMIJOS SPORTAS

Tarp pasaulio sportininkų pirmoji vieta tenka Jungtinėms Amerikos Valstybėms, o antroji — Suomijai.

Suomija puikus kraštas, su daugybe ežerų, ežerėlių, kalnų ir lygumų. Sveika gamtos aplinkuma skatina suomių judėti, dirbti ir lavinti savo fizines jėgas. Sportas ne tik civiliniam gyvenime vyrauja, bet taip pat ir kariuomenėje turi tinkamą vietą.

Š. Š. KOVAS I PRANCŪZIJA?

Galimas daiktas, kad per Kalėdų šventes š. m. Lietuvos futbolo meisteris Š. Š. Kovas vyks į Prancūziją, kur turės kelias futbolo rungtynes. Norima Kovo komandą sustiprinti keliais kitų klubų žaidėjais. Dėl važiavimo dabar susirašinėjama ir netrukus visiškai paaiškės. Tai būtų pirmos gastrolės mūsų futbolininkų Prancūzijoje.

II PABALTIO BOKSO TURNYRĄ LAIMĖJO ESTAI

Lapkričio 30 ir gruodžio 1—2 d. d. kūno kultūros rūmuose buvo II Pabaltijo bokso turnyras. Prieš turnyro pradžią atletikos sąjungos pirm. plk. ltn. Kazitėnas pasakė kalbą, į kurią atsakė Latvijos atstovas p. Hazenfus ir estų — p. Kōppo. Po kalbų orkestras sugrojo Latvijos, Estijos ir Lietuvos himnus. Po šios ceremonijos prasidėjo kovos, kurių rezultatus čia patiekiamo.

Lapkričio 30 d. susitikimai baigėsi taip: mūsų svorį Jožinas (Liet.) pirmoj kovos minutėj iš latvio Dolgicers gavo nokautą. Gaidžio sv. Misiūnas (Liet.) punktais laimėjo prieš latvį Niemans. Plunksnos sv. Peleckis (Liet.) nestojo į kovą ir latviui Knisis buvo pripažintas laimėjimas. Lengvam sv. Vimeris (Liet.) punktais pralaimėjo latviui Matisonui. Pusiau vid. sv. estas Kapustin taškais laimėjo prieš latvį Tjasto. Vidut. sv. estas Reinke taškais laimėjo prieš latvį Zulteris. Pusiau sunk. sv. estas Zalong antram runde nokautu laimi prieš latvį Klecberg. Sunkiam sv. estas Reino taškais laimėjo prieš daug už save sunkesnę latvį Litchens.

Tad pirmoji turnyro diena pasibaigė estų naudai, kurie surinko 8 taškus, latviai 6 ir lietuviai 2. Taškai skaičiuojami taip: už laimėjimą 2 taškai ir už lygias 1.

Antrą turnyro dieną (XII. 1) susitikimai baigėsi taip: mūsų sv. kova tarp esto Poska ir latvio Dolgicers baigėsi lygiomis. Gaidžio sv. estas Kaebi taškais laimi prieš latvį Niemans. Plunksnos sv. estas Seeberg su latviu Knisis baigė lygiomis. Lengvam sv. estas Stepulov taškais laimi prieš latvį Matison. Pusiau vid. sv. estas Kapustin pirmoj minutėj duoda nokautą lietuviai Kabalskiui. Vid. sv. estas Reinke dėl aiškos persvaros 2 runde pripažintas laimėtoju prieš lietuvį Jacunskį. Pusiau sunk. sv. estas Solong su lietuviu Pankeninu baigė lygiomis. Lygiomis kova baigėsi ir sunkiam svorį tarp esto Reino ir lietuvio Knašo. Tuo būdu antroj turnyro dienoj taškų surinko: estai 12, latviai 2 ir lietuviai 2.

Trečią ir paskutinę turnyro dieną susitikimai baigėsi: mūsų sv. punktais laimėjo estas Poska prieš silpnesnį lietuvį Jožiną. Gaidžio sv. estas Kalbi 2 runde technišku nokautu laimėjo prieš lietuvį Misiūną. Plunksnos sv. Peleckis, nestodamas į kovą, taškus atidavė estui Seebergui. Lengvam sv. estas Stepulov, būdamas nepaprastai geros technikos, punktais laimėjo prieš ištvermingą lietuvį Vimerį. Pusiau vid. sv. latvis Tjasto 2 runde technišku nokautu laimėjo prieš lietuvį Kabalskį. Vidutiniam sv. latvis Zulteris 2 runde technišku nokautu laimėjo prieš silpną lietuvį Jacunskį. Pusiau sunk. sv. latvis Klecberg su lietuviu Pankeninu baigė lygiomis. Sunkiam sv. latvis Litchens su lietuviu Knašu baigė lygiomis, nors Knašas buvo geresnis.

Trijų dienų laimėjimus subalansavus, pirmąją vietą Pabaltijo turnyre laimėjo estai, surinkę 28 taškus. Antrą vietą su 14 taškų laimėjo latviai ir trečią su 6 taškais laimėjo lietuviai. Prie progos pažymėsime, kad pernai per Pabaltijo turnyrą Rygoje pirmą vietą laimėjo irgi estai, antrą latviai ir trečią lietuviai. Tuomet taškų santykis buvo 22:22:4.

Į š. m. turnyrą buvo atsilankę nemažą žiūrovų, kurių tarpe latvių ir estų diplomatai. Vyr. turnyro teisėju buvo A. Binkevičius.

ZENITINĖ PATRANKA AR KULKOSVAIDIS?

Tuo klausimu rūpinasi lenkų „Polska Zbrojna“. Šio laikraščio manymu, krašto vidaus apsaugoje zenitinių kulkosvaidžių pakeitimas patrankomis dar nėra galutinai išspręstas. Tiek patrankos, tiek kulkosvaidžio taiklumas pareina nuo valdymo įrankių. Dabartiniai kulkosvaidžiai gali paleisti per mi-

nutę apie 1000 kulky, 11—13 mm kulkosvaidis jau tik apie 400—450 kulky, o zenitinės patrankos — 180—300 sviedinių. Ugnies tankumo atžvilgiu pirmenybė tenka kulkosvaidžiui. Patrankos svoris apie 1,5 t., o 13 mm kulkosvaidžio tik 250 kg. Kulkosvaidis, be to, ir pigesnis, nes už vieną patrankėlę galima pirkti 1,5 sunk. kulkosvaidžio.

AVIACIJOS PRAMONĖ

Dabar Jungtinės Amerikos Valstybės turi apie 50 dirbtuvių ir per metus padirba iki 2000 lėktuvų, Vokietija — iki 4000, Anglija — iki 6000. Prancūzija pirmaisiais karo metais galės padirbti iki 25.000 lėktuvų ir 40.000 variklių. Čekoslovakija turi stiprią aviacijos pramonę, taip pat ir Italija, kurioje Abisinijos įvykiai pagreitino sumanytą persiginklavimo planą. Lenkijos aviacijos pramonė, kurią smarkiai palaiko vyriausybė, irgi nori susilyginti su didžiosiomis valstybėmis. Iš Baltijos valstybių aviacijos pramonė ypač išsiplėtusi Suomijoje. Latviai turi dvi lėktuvų dirbtuves. Lietuvos aviacijos dirbtuvėse serijomis dirbami plk. inž. Gustaičio konstrukcijos „Anbo“ žvalgomieji lėktuvai ir naikintuvai.

MOTOCIKLŲ VARTOJIMAS ŽIEMĄ

Rusijoje žiemos būna ilgos ir šaltos. Todėl raudonojoje kariuomenėje buvo bandoma pritaikyti motociklus važiuoti žiemą. Prie pirmojo motociklo rato buvo pritvirtinta viena slidė, prie užpakalinio — dvi. Bandymai nepasisekė.

Išmėginta nauja slidžių pritaikymo konstrukcija davė teigiamų vaisių. Slides pritaikytos taip, kad motociklininko koja laisvai jas siekia. Jei motociklas patenka į gilų sniegą, ar kelias slides, tai motociklininkas paspaudžia slides. Atsirėmus slidėms į sniegą, motociklas įgyja didesnio pastovumo ir nugalė sniegą. Buksavimą mažino grandis, uždedama ant priešakinio rato.

RADIO VALDOMAS LAIVELIS

Prancūzijoje bandomas su radio pagalba valdomas laivelis, aprūpintas dviem lėktuviniais varikliais po 200 a. j. kiekvienas. Laivelis valdomas elektromagnetinėmis bangomis nuo kranto arba iš lėktuvo. Šiomis bangomis duodamos 6 komandos: 1) pirmyn, 2) dešinėn, 3) kairėn, 4) greičiau, 5) lėčiau, 6) stoka. Be to, numatyta dar viena komanda „susprogdinti patalpintą laivą sprogstamąją medžiagą“. Priešas negali sutrukdyti komandavimo, o taip pat ir perimti siunčiamųjų komandų.

Tuo pat reikalu rūpinasi rumunų technikos bandymų ir išradimų draugija — Bukareste. Laivo modelis buvo išstatytas rumunų pramonės parodoje.

VOKIETIJOS LAIVŲ STATYBA

Vokietijos ir Anglijos jūrų laivyno didinimo susitarimu Vokietijai leidžiama padidinti savo laivyną, lyginant jį su Anglijos laivynu 35%.

Vokiečiai, pasinaudodami tuo susitarimu ir nežiūrėdami visų savo dabartinių ūkiškų sunkumų, stengiasi kiek galint padidinti laivyną. Tuoju po šio susitarimo vokiečiai pasistatė kelis naujus laivus, o kai kuriuos atremontavo pritaikydami dabartiniais reikalavimams, pasistatė lėktuvinį laivą „Schleswig — Holstein“, šarvuotus „Deutschland“ ir „Admiral Scheer“, tuo būdu padidindami savo laivyną 10.000 t.

1936 m. sausio mėn. manoma dar nuleisti į vandenį šarvuotą: — „Admiral Graf Spree“, kuris bus draug ir lėktuvnešis.

Be to, dar manoma ateinančiais metais baigti statyti kelis šarvuotus laivus „D“, „E“ ir kitus, iš viso apie 26.000 t. talpos.

Dar statomi kreiseriai — „G“ ir „H“, o lapkričio mėn. buvo nuleistas kreiseris „Nürnberg“.

Šiuo susitarimu Vokietijai dar leidžiama pasistatyti ir daugiau kitų rūšių laivų, jų tarpe 20 nardomųjų laivų, iš kurių jau apie 12 baigiama statydinti.

ITALŲ ETIOPŲ KARAS

Tuo tarpu tikrų žinių apie italų etiopų karą nėra. Italų pranešimuose rašoma, kad jie muša etiopus, o etiopai praneša, kad jie muša italus, ima grobius ir t. t.

Tačiau iš tikrųjų tuo tarpu italai tolyn beveik nebežygiuoja. Matyt, jie yra sutikę rimtų kliūčių.

STOK „KARIO“ BIČIULIŲ ARMIJON!

Kur šiandieną tik pažiūri,
Daug „Karys“ bičiulių turi;
Atsarginiai ir eiliniai
Su juo išpūdziais dalinas.
Mūsų mieli gimnazistai
Vertingumą jo pažįsta,
Laukia atsilankant vėliai
Mūs jaunieji kareivėliai.
Ar tai didelis, ar mažas,

Nuolat paklausyti miela
Jo gražių apsakymėlių,
Ir girdėti linksmu tonu
Pasakojant feljetonų.
Bruzda „Kario“ jau bičiuliai,
Nes kiekvienas aiškiai mato,
Kad artėja nauji metai;
Nori, kad ne vieną, kitą,
Kad visus „Karys“ lankytų,
Kad tokios nebūtų vietos,
Kur jo žodis neskambėtų.

Čia nepadarys sarmatos,
Šis judrusis elementas
Irgi puikias varsto mintis.
Štai, per pertrauką sustoję
Daug planų jie sugalvoja,
Kaip apsegti „Kario“ tinklu
Visą Lietuvą aplinkui,
Kad į kiekvieną namelį
Neštų jis tėvynės meilę.
— Kad kiekvienas nūn moksleivis, —
Pasirėmęs sako Kleiva, —
Suiškotų kitiems metams
Keletą prenumeratų,
Padarytų didį darbą,
Nemažiau garbingą, svarbų.

Myli jį, vis naują, gražų
Ir po „Pabiras“ su juoku
Braido būsimas naujokas.
Nauju gimęs kas savaitė,
Skuba pas kiekvieną eiti,
Skuba draugus aplankyti,
Daug, oi daug ką pasakyti.
Jis suras tave kur būsi,
Traukiniais ar autobusais,
Traukdamas dainelę smagią,
Jeigu pakvieteį į viešnagę.
Ar tai pėsčias, ar važiuotas
(Juk, ne jo mada — ožiutis)
Jis aplanko kaimą, miestą,
Žodžiu — kur tik būna kviestas.
Ar trobelėje, kur krūmuos,
Ar aukštuose miesto rūmuos,
Sako jis atėjęs šuoliu, —
Sveikas, mylimas bičiuli!

Ir sėdėdamas su draugu
Pasakoja apie daug ką,
Kalba taip gražiai su ūpu,
Daug minčių pabarsto lūpos,
Apie reikalus tėvynės,
Kaip gyvena kareivinės,
Kas pasaulyje naujausia,
Porina į draugo ausį.
Kalba, kas žinoti reikia;
Daug svarbių žinių suteikia,
Kaip didvyriai kraują liejo,
Kaip tėvynę jie mylėjo.
Padainuoja kokią dainą,
Primena laisvužės kainą,
Kaip ją turime branginti
Ir prireikus ginklu ginti.
Pasakoja nuotaikingai
Šį tą linksmo ir juokingo,
Rodo aibę paveikslėlių —
Pažiūrėt gražu ir miela.
O be to, jis nuolat turi
Piešinių, karikatūrų,

Po pietų, štai, kazemate
Porina būrely Matas: —
Aš kas mėnesį po litą,
Kad tiktai „Karys“ lankytų!
Gausiu gražų kalendorių,
O po metų knygą storą
Versiu „Kari“ išsirišęs.
Iš kariuomenės sugrįžęs,
Iš jos puslapio kiekvieno
Prisiminsiu pulko dienas.
— Išrašysiu ir namiškiams —
Pinigo gavau, mat, biškį.
Te jį biesas, spiaut į alų! —
Skamba tenoras Svirtelio.
— To dar negana, brolyčiai —
Pradeda Kazys Vilyčia, —
Tik patiems užsisakyti —
Turi jis visus lankyti,
Kad visur — mieste ir sodžiu
Nuskambėtų „Kario“ žodžiai,
Kad uždegtų visą tautą
Mintys „Karyje“ sukrautos!
— Pasakysiu, stačiai gėda,
Jei atostogoms Kalėdų
Parvažiaavę nesurastume
Naujų prenumeratų!
— Kas teisybė, tai teisybė, —
Žiba akys Jono Žibo. —
Daugelis jo nepažįsta
Ir todėl dar skaudžiai klysta.
Bet kai pasakai, parodai,
Išsiaiškini gerokai,
Kai jo puslapius paskaito,
Žiū — ir laukia kas savaitė.
— Tad į darbą, vyrs į vyrą! —
Iškilmingai sako Žvyras, —
„Kario“ armija bičiulių
Darbą padarys didžiulį!
Gimnazistai irgi matos —

„Kario“ armija didėja.
Jo skambus, galingas žodis
Daug papasakos, parodys!

J. Docius

GERAI SUPRATO

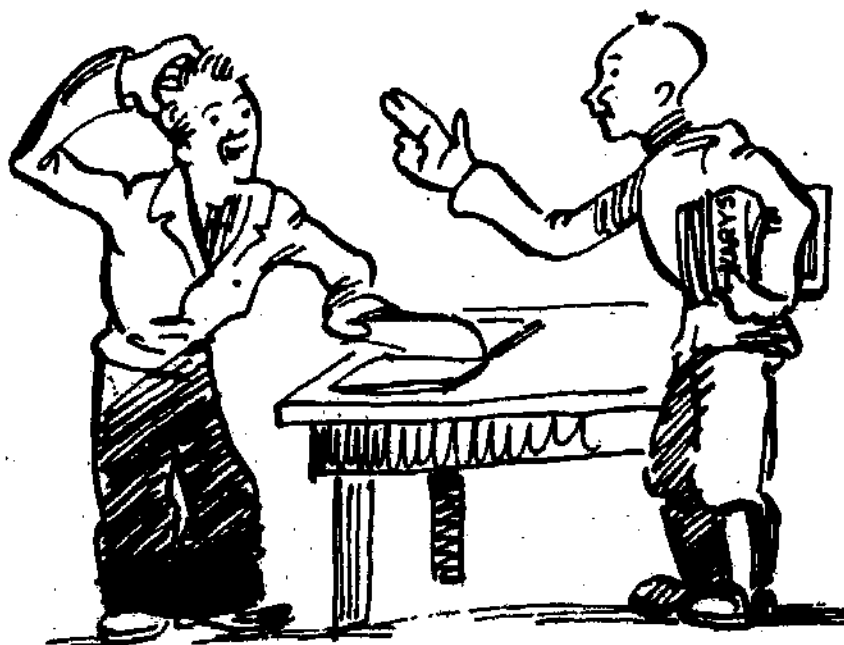
Rytą atsikėlusiems jauniems kareiviams skyrininkas sako:

— Žiūrėkite, vyrai, gerai sutvarkykite savo lovas? O jei nesusitvarkysite, tada aš pradėsiu tvarkyti.

Jaunas kareivis Pimpė sako savo draugui:

— Žiūrėk, Bėliuk, koks geras mūsų skyrininkas, žada net lovas sutvarkyti...

J. Žilėnas

Politikos apžvalga

AR VOKIEČIAI TIKRAI PASIRENGĘ KARUI

Šiomis dienomis prancūzų atstovų rūmų finansų komisijoj, kur buvo svarstomas karo biudžetas, vienas atstovas, ginklavimosi specialistas, nurodo, kad prancūzai priversti skirti daug lėšų ginklavimuisi, nes vokiečiai skubiai ginkluojasi ir rengiasi kažkokiam žygiui. Europos spauda šia proga nurodo, kad vokiečiai, tiesa, smarkiai ginkluojasi, bet apie karą kalbėti dar peranksti. Mat, didysis karas parodė, kad vokiečiai pralaimėjo pritrūkę maisto, žaliavos ir t. t., nors aukso tada turėjo daugiau, negu šiandien. Taigi, jeigu dabar vokiečiai pradėtų žygį, tai jiems pasipriešintų visa Europa; Vokietijos krantai būtų blokuojami ir per trumpą laiką krašte pritrūktų maisto ir vokiečiai karą pralaimėtų. Didžiausieji karo specialistai nurodo įvairiuose rimtuose Europos laikraščiuose, kad dabartinis vokiečių žygis galutinai sutriuškintų jų galią, nes karo laimėjimas pareina nuo ūkiškos ištvermės, o ūkiškai dabartinė Vokietija labai silpna, priklausanti nuo kitų.

RIMTAI SVARSTOMAS DRAUDIMAS ĮVEŽTI ŽIBALĄ Į ITALIJĄ

Anglų spauda rimtai svarsto draudimo reikalą įvežti žibalą į Italiją. Laikraščiai nurodo, kad tai būtų sankcija, kuri galėtų paveikti, tačiau reikalingas sutikimas visų valstybių, kurios turi žibalo, t. y. Rusija, Rumunija, Amerikos Jungtinės Valstybės, Olandija, Venecuela. Anglų spauda reikalauja, kad komitetas sankcijų taikymui prižiūrėti galutinai uždraustų gabenti žibalą į Italiją.

KAIP VOKIEČIAI AGITUOJA PRIEŠ LIETUVĄ

Šiomis dienomis užsienio vokiečių rėmimo draugijos (valstybės globojama) Tilžės skyrius surengė Koelno sporto mokytojo Schumacherio paskaitą apie Lietuvą. Jis pats buvo atvažiavęs į Lietuvą apgaulingu būdu ir pavartojęs, anot jo paties, „igimtą jam akiplešiskumą“ važinėjo po Lietuvą. Jis nufotografavo Lietuvoje lūšnų, valkatų ir apleistų vietų ir dabar tai rodo savo klausytojams ir pasakoja, kad taip atrodo Lietuva. Tokios žemos rūšies propagandą šis mokytojas varo ir kitose Vokietijos vietose.

VIENODAS BALTIJOS VALSTYBIŲ ATSAKYMAS Į ITALŲ NOTĄ

Į Italijos protesto notą dėl sankcijų taikymo, kuri buvo pasiūsta visoms valstybėms, prisidėjusioms prie sankcijų, visos trys Baltijos valstybės duos vienodo turinio atsakymą, kurio tekstas jau rašomas. Šis faktas kalba apie bendrą Baltijos Santarvės politinį veikimą. Kaip žinoma, visos trys Baltijos valstybės, kaip ištikimos Tautų Sąjungai, prisidėjo prie sankcijų ir nuo lapkričio 18 d. taiko sankcijas Italijai.

NORIMA SUTEIKTI ETIOPIJAI FINANSINĖS PAGELBOS

Etiopija prieš kelias savaites buvo prašiusi Tautų Sąjungos jai suteikti paskolą. Dabar, kai paaiškėjo, kad karas gali dar ilgiau trauktis, šis reikalas vėl pasidarė aktualus. Norima suteikti Etiopijai tarptautinę paskolą. Šį dalyką dabar tiria anglų ir prancūzų ekspertai.

VOKIEČIAI STENGIASI PATRAUKTI Į SAVE BALTIJOS VALSTYBES

Spaudos žiniomis, vokiečiai dabar stengiasi patraukti į save Baltijos bei Skandinavijos valstybes. Jie perka Suomijoje ir Estijoje daug produktų ir moka geras kainas. Spaudos žiniomis, šiek tiek pasisekimo jie turėjo Suomijoje, kuri perka Vokietijoje karo medžiagos. Kitur pasisekimo neturėjo.

AMERIKA NEVEŠ ŽIBALO Į ITALIJĄ

Šiomis dienomis paaiškėjo, kad Amerikos Jungtinės Valstybės sutinka prisidėti prie žibalo įvežimo į Ameriką draudimo, jeigu 10-os komitetas uždraus gabenti žibalą į Italiją.

PRANCŪZŲ BENDRADARBIAVIMAS SU BALTIJOS VALSTYBĖMIS

Š. m. lapkričio 28 d. Paryžiuje buvo Prancūzijos ir Baltijos valstybių draugingumo manifestacija. Šitoji manifestacija buvo Lietuvos atstovybės rūmuose. Lietuvos atstovas Paryžiuje Klimas sukviėtė visų diplomatinių atstovybių vadovus, daugelį prancūzų valstybės vyrų, mokslininkų ir šiaip Baltijos valstybių draugų. Tarp dalyvių buvo prancūzų atstovų rūmų užsienių komisijos pirmininkas Noulens, atstovas Bastide ir kt.

RUSŲ SPAUDA APIE BALTIJOS VALSTYBIŲ UŽPUOLIMĄ IR JO REIKŠMĘ VISAI EUROPAI

Sovietų Rusijos spauda nurodo, kad Hitleris, kalbėdamasis su prancūzų atstovu Poncet, buvo jam pareiškęs, kad jis nemano pulti Sovietų Rusijos, ypač, kad Vokietija su Sovietų Rusija neturi bendrų sienų. Sovietų spauda šia proga nurodo, kad Hitleris vengė minėti galimą Baltijos valstybių ar Čeko-

slovakijos puolimą. Tačiau, anot sovietų spaudos, vokiečiams Baltijos valstybes užpuolus būtų sukręsta visa Europa ir pasikėsinta prieš taiką. Todėl ir prancūzai, kaip sovietai, kurie suinteresuoti taika ir ramumu Europoje, nieku būdu neprileis prie tokių žygių ir neduos vokiečiams šiuo atžvilgiu laisvų rankų, t. y. Baltijos valstybių teritorijai užimti.

LENKŲ IŠMISLAS APIE LIETUVĄ DĖL PIERACKIO NUŽUDYMO BYLOS

Pernai buvo nužudytas lenkų vidaus reikalų ministeris plk. Pierackis. Dabar šiuo reikalu svarstoma byla. Kaltinami ukrainiečiai. Lenkai išnaudoja šią bylą Lietuvai šmeižti. Skleidžia gandus, kad ukrainiečių teroristinė organizacija, kurios nariai nužudė Pierackį, buvo Lietuvos remiama. Elta šias žinias griežtai paneigė. Tenka pažymėti, kad tik lenkai tokiais metodais naudojasi. Juk jie palaikė plečkaitininkus, kurie kovojo prieš Lietuvą, organizavo peoviakus Lietuvoje ir t. t. Todėl lenkai ir kitus nori įtarti.

Kas nauja Lietuvoje

NAUJA KLAIPĖDOS KRAŠTO DIREKTORIJA po ilgų pasitarimų jau sudaryta. Direktoriją sudarė seimelio pirmininkas Baldžius, direktorijos nariais pasikviesdamas Suhau, Betke ir Žygaudą. Direktorijos pirmininkas ir jos nariai yra vokiečių „vienybės“ sąrašo atstovai. Ne vienas lietuvių atstovas į direktorią nebuvo išleistas. Lapkričio 30 d., dalyvaudamas krašto gubernatoriui V. Kurkauskui, naujoji direktorija pareigas jau priėmė.

DARIAUS IR GIRĖNO SKYRIUS VYTAUTO DIDŽIOJO MUZIEJUJE jau baigiamas įrengti. Jau nuo pavasario dirbamas „Lituanicos“ palaikų tvarkymo darbas: tvarkoma ir sudedama istorinė medžiaga, susijusi su pirmuoju mūsų tautiečių transatlantiniu skridimu. Specialiame stikliniame kambaryje bus padėti „Lituanicos“ likučiai. Čia padaryta „Lituanicos“ žuvimo vietos rekonstrukcija. Be to, šiame skyriuje bus apie 20 žemėlapių. Žemėlapiuose matyti Dariaus ir Girėno užrašai, skrendant per Atlantą. Manoma, kad Dariaus ir Girėno skyrius Vytauto Didžiojo muziejuje bus atidarytas vasario 16 d.

ŠAULIŲ NAMŲ STATYBA buvo pradėta 1927 metais. Nuo to laiko ligšiol jau 45 šaulių būriai pasistatė savo namus. Juose turi pastogę ne tik šauliai, bet čia jungiamas visų apylinkės organizacijų tautinis ir kultūrinis darbas. Daugelis namų pastatyta talkos būdu — patys šauliai ir apylinkės gyventojai auksa statybos medžiagą ir savo darbo jėgas. Šaulių sąjungos vadovybė į šaulių namų statybą kreipia labai rimtą dėmesį ir, kiek tik gali, padeda šaulių būriams pasistatyti šauliško darbo tvirtoves.

VILNIAUS, KLAIPĖDOS IR UŽSIENIO LIETUVIAMS KNYGŲ RINKLIAVA vyksta Kaune gruodžio 2—9 dienomis. Ją surengė Vytauto Didžiojo universiteto lietuviškų studentų organizacijų sąjunga. Ši rinkliava turi tikslo padėti Vilniaus, Klaipėdos ir užsienio lietuviams įsisteigti savas bibliotekas. Paskui manoma panašias knygų rinkliavas organizuoti ir kituose miestuose bei miesteliuose.

DIDELĖ ŽEMĖS ŪKIO IR PRAMONĖS PARODA bus suruošta Kaune, ateinančių metų birželio mėn. gale. Šioje parodoje dalyvaus ne tik smulkiosios žemės ūkio šakos, bet taip pat bus išstatyti mūsų žemės ūkio gaminiai, gyvuliai ir stambioji pramonė.

AKLŲJŲ SURAŠYMAS visame krašte prasidėjo gruodžio 1 d. Jis tęsis ligi gruodžio 15 d. Surašymus vykdys aklųjų globojimo draugija, padedama policijos, dvasininkų ir valsčių viršaičių. Per dabartinį aklųjų surašymą norima ištirti šių nelaimingų žmonių ekonominę, socialinę ir šeimyninę būklę. Bendrais apskaičiavimais, šiuo metu Lietuvoje yra per 3.000 aklųjų.

UŽDARYTA DAR VIENA LIETUVIŠKA MOKYKLA. Nuo 1919 m. švenčionių apskr., Vasiūnuose, veikia lietuviška pradžios mokykla. Šiemet ją lanko per 70 vaikų. Tačiau dabar lenkų valdžia nutarė nuo ateinančių mokslo metų pradžios šią mokyklą uždaryti. Mat, tame pačiame kaime neseniai atidaryta lenkiška mokykla, kuri visiškai neturi pasisekimo. Dėl to lenkai tikisi, kad lietuvišką mokyklą uždarius, to kaimo vaikai bus verčiami mokytis lenkiškai.

KLAIPĖDOS KRAŠTO KRYŽIUS PRIE NEŽINOMOJO KAREIVIO KAPO JAU PASTATYTAS. Jis sudarytas iš lietuviškų ornamentų ir pastatytas greta kitų lietuviškų kryžių. Tuo būdu Klaipėdos krašto lietuviai pareiškė savo pagarbą karžygiams, žuvusiems dėl Lietuvos laisvės.

(Pradžią žiūrėk viršelio 2 pusl.)

Laivynas. Mūsų Žinynas 1929, XVI t., 190 p.

Laivyno bazės parinkimas. Mūsų Žinynas 1925, VIII t., 384—385 p.

Nauja šidskoro flotilija. Mūsų Žinynas 1929, XVI t., 125 p.

Naujo laivyno statybos klausimu. Mūsų Žinynas 1925, IX t., 565 p.

Paulus. Suomų vadovybės operatyvės pažiūros. (Iš rusų kalbos išvertė Pušneraitis vyr. lt.). Mūsų Žinynas 1929, XVI t., 143—148 p.

Steponaitis, Vyt. Suomų karo laivynas. Mūsų Žinynas 1931, XX t., 436—445 p.

Sundmann, S. Kommodor. Suomijos jūrininkų karo mokykla. Karys 1934, 1038—1039 p.

Suomijos pajūrio apsaugos problema. Mūsų Žinynas 1932, XXIII t., 49—55 p.

S. V., Laivyno statybos programa. Mūsų Žinynas 1925, VIII t., 178—179 p.

Šidskoro laivyno veikimas 1929 m. vasarą. Mūsų Žinynas 1930, XVIII t., 138 p.

Šidskoro motorinis laivynas. Kardas 1931, 78—79 p.

KARŲ IR KARIUOMENĖS ISTORIJA

Hannula, J. O. plk. lt. Suomijos karo istorijos bruožai. Karys 1934, 1050—1053 p.

Katermo, A. redakt. „Karūzo Stols'o pasakojimai“. Karys 1934, 1054—1056 p.

Lietuvos Milžinas Suomiuose arba sutikimas Naujų Metų svetimam krašte. Karys 1928, 5 p.

Öller, R. Suomijos kariuomenė. Mūsų Žinynas 1933, XXIV t., 403—408 p.

Oeller, R. dr. Suomijos kariuomenė švedų ir rusų laikais. Karys 1934, 1046—1049 p.

Palmroth, R. W. lt. Suomijos karo muziejus. Karys 1934, 1060 p.

P. B. Kaip suomiai rūpinasi savo žuvusiais svetur. Kardas 1925, Nr. 23—24, 26 p.

Rimošius, J. Suomija 1918 metais ir vokiečių militariškoji ekspedicija. Mūsų Žinynas 1927, XII t., 229—236 p.

Sabaliauskas, A. kan. karo kàpel. Kas mus riša su Suomija. Karys 1934 1043—1045 p.

Sabaliauskas, A. Senoji suomių kariuomenė. Karys 1931, 677 p.

Svensson, A. J. plk. Feldmaršalas Mannerheim'as. Karys 1934, 1028 p.

Suomių senovės ir dabartinė kariuomenė. (Versta iš suomių kalbos). Mūsų Žinynas 1927, XII t., 330—333 p.

Tandefelt, H. Suomenlinna. Karys 1934, 1058—1059 p.

Tiivola, R. Šis tas apie Suomijos kariuomenės vadą. Karys 1934, 1029 p.

Sudarė majoras A. Ružancovas

Kariuomenės leidiniai

MŪSŲ ŽINYNAS. 1935 m. XXIX t. Nr. 129.

Tai paskutinis XXIX tomo ir šių metų numeris. Iš svarbesnių straipsnių yra šie: gen. št. mjr. Stankačio „Smulkiųjų dalinių atsipalaidavimas, pasitraukimas ir išėjimas iš kautynių“, ats. j. lt. dr. V. Jasaičio „Aerocheminis puolimas“, av. mjr. Mačiukos „Lakūnų parsibaigimas“, j. lt. Draugelio „Naikintuvų veikimo sėkmingumo sąlygos“ ir kiti. Kritikos ir bibliografijos skyriuje yra idėtos plačios ir rimtos kritikos mūsų istorininkų darbų: S. Matulaičio „1863 m. Lietuvoje“, inž. K. Šakenio „Vabalninkas ir jo apylinkės“, dr. J. Puzino, Börje Colliander, dr. Z. Ivinskio disertacijų ir kitų įvairių knygų bei laikraščių.

Naujieji leidiniai

LIETUVIŠKOJI ENCIKLOPEDIJA. IV tomas. IX (XLV) sąsiuvinis.

Šiame sąsiuvinyje yra žodžiai nuo Bulawayo iki Būriniai laivai. Svarbesni ir ilgesni rašiniai Bulgarija, Bulota, Bulvės, Burba ir k.

P. Šinkūnas. LIETUVOS ISTORIJA. Vadovėlis IV pradžios mokyklos skyriui ir I gimnazijos klasei. Spaudos Fondas. 1935 m. Kaina 2 lt.

Tai yra to paties autoriaus „Krašto mokslo vadovėlio“ VI leidimas, nes dabar prad. mokyklų programoje krašto mokslas jau vadinamas Lietuvos istorija. Šis leidimas kiek pa-

pildytas arba vietomis pakeistas pagal prad. mokyklų programos reikalavimus.

Vadovėlis išleistas švariai. Gausiai paveiksluotas.

P. Šinkūnas. LIETUVA. Geografijos vadovėlis V skyriui ir prirengiamajai gimnazijos klasei. Spaudos Fondas. 1935. Kaina nepažymėta.

Tai neblogai parašytas ir dailiai išleistas vadovėlis. Gaila, kad jame yra korektūros ir kalbos klaidų, kurių vis dėlto reikėtų vengti.

Vadovėlis gausiai paveiksluotas. Paveikslai daugiausia gana vykę. Tik po vienu paveikslu nevykęs parašas (59 psl.). Parašyta „Vandens malūnas“, bet to malūno nematyti. Tur būt, ten tik malūno tvenkinys.

ABISINIJOS IR KAIMYNINIŲ KRAŠTŲ ŽEMĖLAPIS. Spaudos Fondas. Kaina nepažymėta.

Italijos ir Abisinijos karas dabar domina kiekvieną skaitytoją. Todėl Spaudos Fondas labai gerai padarė, išleisdamas šį žemėlapi, kuris įgalins skaitytoją geriau orientuotis, skaitant laikraščių pranešimus. Prie žemėlapio pridėdamas ir trumpas geografinis aprašymas „Abisinija ir jos kaimynai“.

NAUJU KELIU MOTERYSTĖJE. Pagal George Eheleben und Kindersegen. Sukrauta šv. Kazimiero draugijos knyguose. Kaina 75 centai.

Tai nėra pornografinis dalykėlis, bet rimtas darbas. Tačiau ši knyga gali būti naudinga tik vedusiems žmonėms.

Simas Sužiedėlis. VYTAUTAS DIDYSIS ir jo žygiai. Išleido „Sakalas“ 1935 m. 172 psl. Kaina Lt. 3,50

Tai gražiai išleista ir labai populiariai parašyta knyga apie Vytauto Didžiojo gyvenimą ir žygius. Nors veikalas, kaip pats autorius pasisako, buvo taikomas išleisti 1930 Vytauto Didžiojo metais, bet ir toks didelis pavėlavimas negali sumažinti jo veikalo vertės.

Veikalas taikomas vyresniesiems pradinėjų ir vidurinių mokyklų mokiniams. todėl ir kareiviams visais atžvilgiais jis labai tinkamas. Knygos pradžioje autorius duoda trumputę (12 psl.) Lietuvos istorijos priešvytautinių laikų santrauką, pavadindamas šį skyrelį skambiu vardu „Tarp ošiančių girių ir nuožmių priešų“. Visas kitas knygos turinys paskirstytas į tris skyrius: I. Vytauto jaunystės vargai, II. Didžiosios Vytauto kovos, III. Vytauto galybės laikai. Knygos tekstą puošia 10 mūsų žymių dailininkų paveikslų reprodukcijų bei meniškų fotografinių nuotraukų, išspausdintų kreidiniame popieriuje. Knygos pradžioje idėtas spalvotas, dailininko J. Mackevičiaus pieštas, Vytauto Didžiojo paveikslas. Viršelis dail. Al. Šepečio.

Apskritai knyga sudaro gero įspūdžio ir kariuomenės bibliotekoms tinka.

J. Vilutis

LIETUVOS SKAUTŲ SAJUNGA 1930—1935. Trumpa veikimo apžvalga ir sudėties žinios. Skautų Aidas. Kaunas. 1935. Kaina 1 lt.

Tai yra informacinis Lietuvos skautų sąjungos leidinys. Pradžioje yra idėta skautų sąjungos šefo Respublikos Prezidento A. Smetonos mintys apie skautybę, paties skautų įkūrėjo lordo R. Baden-Powell'io paaiškinimas ir vyr. skautininko plk. Šarausko įvadas, kuriame apibūdinamas Lietuvos skautų sąjungos veikimas nuo jos įsteigimo. Toliau yra idėta skautų sąjungos vadovybė, sudėtis, skautininkų sąrašai, apdovanotieji ordinais, veikimas, stovyklos, spauda ir t.t. Iš to viso matyti, kad Lietuvos skautai labai sparčiai žengia priekin. Iš palyginamųjų lentelių matyti, kad 1930 m. buvo vienetų 99, o dabar yra jau 499, skautų vadų buvo 175, narių 2790, o dabar yra 266 vadai ir 15.011 narių. Atitinkamai yra išsiplėtęs ir veikimas. Be sąjungos leidžiamų laikraščių, yra išleista jau 17 atskirų leidinių, kurie sudaro 2992 psl.

Agota Bulyginienė. ABISINIJĄ

„Sakalo“ b-vės leidinys, 1935 m., 159 psl. Kaina 1 lt. 80 ct.

Prasidėjus italų-abisinų karui, visuomenė nepaprastai ėmė domėtis tolimąja ir mažai kam nežinąją Abisinija. Be laikraščių straipsnių ir žinučių, mes ligi šiol apie Abisiniją jokios literatūros neturėjome. Dabar tą spragą užpildė „Sakalo“ b-vė, išleisdama net du veikalus apie Abisiniją.

Šios knygos autorė Agota Bulyginienė keletą metų išgyveno Abisinijos sostinėj Addis Abeboj ir studijavo abisinų papročius. Todėl jos skaitytojams teikiamos žinios nei iš knygų pasemtos, bet pačios patirtos. Ji mus supažindina su Abisinijos geografija, istorija, politine santvarka, kultūra, su Abisinijos imperatoriumi ir jo artimaisiais. Knyga parašyta suprantamai, vaizdžiai ir gana sklandžiai. Rašydama apie abisinų kultūrą ji patiekia keletą dalykų savo pačios surink-

tos tautosakos. Tarp jų yra viena kariška balambaro (leitenanto) dainelė, kuri vaizdžiai charakterizuoja abisinų kari.

Balambaras — linksmas vaikinys
Galva, kaip viščiuko,
Smagenų nėra, — juokas tėra,
Dar liežuvis, aštrus kaip plienas...
Kilo alermas. Šaukia kalnai...
Priešai arti šalies širdies...
Balambaras, linksmas vaikinys,
Suspaudė rankoj kalaviją.
Akys aštrios, kaip plienas.
Liežuvis tyli. Juokas tyli.
Galva jauna, kaip viščiuko,
O širdis, kaip erelio.

Taigi, abisinų karys ne protingumu, bet narsumu pasižymi. Tai charakteringas laukinių tautų būdo bruožas.

Šios knygos autorė abisinams labai simpatizuoja ir stengiasi juos kiek galėdama šviesesnėmis spalvomis atvaizduoti. Dėlto ji kai kur šališka. Nors autorė ir labai šviesiomis spalvomis stengiasi abisinus atvaizduoti ir kuo daugiausia jų gerųjų savumų iškelti, tačiau perskaitę knygą susidarom vaizdą, kad Abisinija nekultūringa tauta, ir ji pati viena vargu ar kada pajėgs sukultūreti.

Knyga gausiai iliustruota.

A. Daugėliškis

J. Retkliff. RUSŲ IMPERIJOS GALAS

Romanas. Išvertė Vl. Narutavičius. Sakalo b-vės leidinys. 240 pusl. Kaina 2 lt.

Daugiausia čia vaizduojama rusų caro Mikalojaus II ir jo šeimos tragedija po 1917 m. revoliucijos. Lygiagrečiai parodoma toji revoliucija ir bolševikų įsigalėjimas, kol visa valdžia perėjo į jų rankas. Yra įdomių stiprių momentų ir ryškių didžiadiavasių asmenų tiek iš vienos pusės, ginant senąją tvarką, tiek iš antros — vykdamant naujuosius savo siekimus ir politinę programą.

Redakcijos atsakymai

Artileristui. Tamstos reikalą atidavėme atitinkamai įstaigai, kuri, manome, pasirūpins.

Ant. Čib. Atsiųsto straipsnio nedėsimė, nes visai nekorrespondentiškai parašyta, o antra — neįdomu, nieko naujo.

A. Grybauskui. Paskiausiai atsiųsti galvosūkliai netiks.

Vyr. pusk. Staseniui. Atsiųsto straipsnio nedėsimė. Apie tai „Kary“ daug smulkiau ir rimčiau buvo parašyta. Galite ir toliau rašinėti. Kas tiks — įdėsimė.

Visiems, rašiusiems apie kariuomenės šventę. Kadangi gavome labai daug korespondencijų apie kariuomenės šventės minėjimą ir jos daugiausia panašios viena į kitą, todėl dėl vietos stokos laikraštį negalėjome jų įdėti.

Klaidos atitaisymas

Kario 48 nr. str. „Mes skelbiame visuotinį sulėkimą prie radio aparatų“ parašyta „Dalyvius sveikino radiofono direktorius p. Sutkus...“, o turi būti: „Dalyvius sveikino radiofono direktorius p. J. Bieliūnas...“.

Galvosūkių 45 ir 46 nr. sprendimas

Nr. 45 1) Pasas. 2) Giedraičiai. 3) Šautuvas. 4) Naujokas. 5) Laumė. 6) Raseiniai. 7) Emiras. Gausime žodžius PRANAS EIMUTIS.

Nr. 46 Vilnius Lietuvos širdis — Klaipėda Lietuvos plaučiai.

Išsprendė abu galvosūkius ir gauna po 4 taškus šie: 1) v. p. Gelžinis (4 p. p.), 2) v. p. M. Antaniškis (4 p. p.), 3) J. Lebionka (Ššl.). Išsprendė Nr. 45 ir gauna po 1 tašką: 1) v. p. J. Zapkus (1 p. p.), 2) j. p. Vl. Petrauskas (1 art. p.), 3) eil. J. Lissauskas (1 p. p.), 4) j. p. V. Grikiotis (kar. št. auto b.). Išsprendė Nr. 46 ir gauna po 3 taškus: 2) K. Kosčėkienė (Šnč.), 2) J. S. (k. t. št.), 3) gr. M. B-čius (k. t. št.), 4) v. p. St. Trimonis (pr. aps. št.), j. k. A. Žukauskas (5 p. p.).

Už pereito rato laimėtas pirmąsias vietas gauna: I. v. p. M. Antaniškis — 1) P. Cvirkos „Frank Kruk“, 2) M. Priedulaja „Kalėdų vakarė“ ir 3) Pr. Dankšo „Medžio tūrio skaičiavimas“. II. v. p. Gelžinis — 1) Vargo „Po nauja vėliava“, 2) K. Zupkos „Balsas žemei“, 3) J. Mačernio „Paslaptingoji rykštė“ ir 4) A. Tyruolio „Tomas Morus Anglijos kankinys“. III. j. p. Vl. Petrauskas — 1) Goethe „Faustas“ I dalis, 2) „Naujuoju keliu“ ir 3) gyd. V. Kauzos „Pirmoji pagelba cheminiame kare“. IV. v. p. A. Pliauskys — 1) P. Visgino „Laisvės alėja“, 2) A. Vilučio „Iš buitės grabo“. V. J. Sakalauskas 1) J. Marcinkevičiaus-Nord „Velnio lašeliai“ ir 2) P. Vaičiūno „Saulės lobis“. VI. v. p. J. Zapkus — V. Hugo „Žmogus, kuris juokiasi“, I d. VII. ats. v. p. Vaitiekūnas — F. G. Lebos „Nekaltųjų kraujas“.

2 premijos po 10.000 lt.,

4 prem. po 5000 lt., 8 prem. po 2500 lt.,
12 premijų po 1000 litų.

4 specialias dovanas po 1000 lt. ir 8 spec. dovan. po 250 lt., — daugybę smulkesnių premijų, iš viso 13.096 prem. 268.500 lt. sumai laimės burtais Lietuvos Aero Klubo nariai rėmėjai per du L. A. K. nariams rėmėjams premijų skirstymus, 1935 m. gruodžio 5 — 6 d. ir 1936 m. sausio 8 — 10 d.

Kas remia Lietuvos Aero Klubą mažu pinigų, tą L. A. K. remia dideliu pinigų.

Stok L. A. K. nariu rėmėju. L. A. K. nariais rėmėjais įsirašoma:

1. Lietuvos Aero Klube Kaune, Maironio g. 14 ir jo skyriuje Klaipėdoje,
2. Visose pašto įstaigose ir agentūrose,
3. Pas valstybės loterijos kolektorius,
4. „Spaudos“ kioskose,
5. Bankuose,
6. Pas asmenis, kuriems L. A. K. pavedė rėmėjų telkimą

Naujas, **lapkričio mėnesio numeris**

skirtas **mūsų pajūrio apsaugai**

Daug paveikslų ir iv. pasiskaitymo medžiagų

Kaina 30 centų

Prisiluntę pašto ženklais 1 litą, gausite visų šių metų (4) „JŪRO S“ numerius

Adresas: Klaipėda, Žiemos Uostas 8